

Κ. Γ. Τάδου

ΖΑΠΠΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΕΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩ ΒΡΑΒΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΩΝ, ΥΠΟ ΤΗΣ ΠΡΟΣ ΕΜΨΥΧΩΣΙΝ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ
ΤΟΜΟΣ Β'.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ
ΤΗΣ
ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΕΛΟΥ

ΥΠΟ
ΜΑΝ. Θ. ΧΑΙΡΕΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ ΚΟΡΟΜΗΛΑ
1883

ὅπερ καὶ εὐκολώτερον καὶ ὀλιγώτερον δαπανηρὸν θέλει εἶσθαι, δι' αὐτοῦ δὲ ἐπιτυχάνεται καὶ ὁ σκοπὸς τῆς διὰ τῆς τεχνητῆς θερμότητος ἀποξηράνσεως, ὅστις εἶναι ἡ σύντομος ἀποξηράνσις, πρὸς ἀποφυγὴν ἰδίως τῶν κινδύνων τῆς βροχῆς.

4. Συγκόμισις.

Διὰ τῆς λέξεως ταύτης, ὡς καὶ ἀνωτέρω εἵπομεν, θέλομεν ἐννοεῖ περιληπτικῶς ἀπάσας τὰς ἐργασίας ἀπὸ τοῦ τριψίματος μέχρι τῆς ἀποθηκεύσεως τοῦ καρποῦ.

Μετὰ τὴν ξήρανσιν τοῦ καρποῦ ἐπὶ τῆς ἄλωνος, ὅστις οὔτε ὑπερβολικῶς ἀλλ' οὔτε ἀνεπαρκῶς πρέπει νὰ ξηραίνεται, γίνεται τὸ τρίψιμον.

Διὰ τοῦ τριψίματος ἀποχωρίζονται αἱ ῥᾶγες τοῦ στελέχους αὐτῶν τελείως, καὶ τὰ στελέχη ταῦτα (κότ(α)λα) συναζόμενα ἐπιμελῶς, ἀποβάλλονται καὶ μένει καθαρὸς ἐπὶ τῆς ἄλωνος ὁ καρπός.

Ἡ ἐργασία αὕτη ἐκτελεῖται κοινῶς διὰ σαρώθρων (τὰ ἀγριοσαρώματα λεγόμενα), ἡρέμα ἀγομένων ἐπὶ τοῦ ἠπλωμένου καρποῦ, ἀσπῶνται εὐχερῶς αἱ ῥᾶγες, διαχωρίζονται δὲ τὰ στελέχη, τὰ ὅποια διὰ τοῦ αὐτοῦ σαρώθρου

περισυνάζονται ἐν τινι ἄκρᾳ τῆς ἄλωνος, καὶ κατόπιν ἀποβάλλονται. Ἀντὶ σαρώθρων μεταχειρίζονται τινες ξυλίνους κτενιστήρας (τζουγκράνες), οἵτινες ὁμῶς πρέπει νὰ ὦσιν ἐλαφροὶ καὶ ἐλαφρῶς νὰ διαχειρίζωνται παρὰ τοῦ ἐργάτου, ὅπως μὴ διασπῶνται αἱ τυχὸν μὴ ἐντελῶς ἔτι ἀπεξηραμέναι ῥᾶγες. Διὰ τοῦτο τὸ σάρωθρον, ὡς ἐλαστικώτερον, θεωροῦμεν προτιμότερον εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην, καὶ εὐχρηστότερον ἐν γένει.

Μετὰ τὸν πρῶτον τοῦτον καθαρισμὸν διὰ τοῦ σαρώθρου, διὰ τοῦ ὁποίου χωρίζονται διαλεγόμεναί σύναμα καὶ αἱ τυχὸν μεγαλειτέραι ῥᾶγες, αἵτινες διὰ τοῦτο καὶ ὀλιγώτερον στεγναὶ οὔσαι, ἔχουσιν ἀνάγκην πλειοτέρας ξηράνσεως, ὁ ἐπίλοιπος καρπὸς διὰ τοῦ σαρώθρου καὶ διὰ πτύων ξυλίνων συνάζεται ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς πλείστους μικροὺς σωρούς, καὶ ἐκ τῶν σωρῶν τούτων μεταφέρεται διὰ κοφίνων ὁ καρπὸς καὶ συγκεντροῦται εἰς ἓνα ἢ πλείονας μεγαλειτέρους σωρούς. Εἰς τοὺς σωρούς τούτους, σχηματιζομένους ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἄλωνος συνήθως, καὶ καλυπτομένους διὰ πανίων καταλλήλων, ἀναμένει ὁ καρπὸς τὸν τελευταῖον διὰ τῆς γνωστῆς μηχανῆς πλήρη καθαρισμὸν αὐτοῦ, μετὰ τὸν ὁποῖον τελειοποιούμενος

ἤδη εἰσκομίζεται ἐν τῇ ἀποθήκῃ, ἢ μεταφέρεται ἐν τῇ ἀγορᾷ πρὸς πώλησιν.

Ἐνίοτε μετὰ τὴν τριβὴν (τριψιμον), εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀφεθῇ ἔτι ἐπὶ μίαν ἢ καὶ πλείονας ἡμέρας ἐπὶ τῆς ἄλωνος ἐκτεθειμένος ὁ καρπός, ἵνα τύχῃ τῆς ἀπαιτουμένης ξηράνσεως, διότι συμβαίνει σταφυλαὶ τινες νὰ μὴ ὦσιν ἐντελῶς ἐξηραμέναι ἔτι. Τινὲς μάλιστα ἐπισπεύδουσι τὸ τριψιμον ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀφῇσωσι κατόπιν ἐπὶ τῆς ἄλωνος τὸν καρπὸν νὰ τελειοποιήσῃ τὴν ξήρανσιν. Πράττουσι δὲ οὕτως ἐπὶ τῇ ιδέᾳ ὅτι οὕτως ἐπιταχύνεται ἡ ἐν γένει ἀποξήρανσις.

Ὁ λόγος οὗτος εἶναι βάσιμος, διότι διὰ τῆς τριβῆς καὶ τῆς ἀποσπάσεως ἐκ τοῦ στελέχους ἀναστρέφονται καὶ ἐκτοπίζονται ὅλαι σχεδὸν αἱ ῥᾶγες, καὶ ἐκτίθενται πληρέστερον εἰς τὴν ἐπιρροὴν τῆς ἡλιάσεως, καὶ ἐπιταχύνεται συνεπῶς ἡ ἀποξήρανσις. Ἀλλ' ἡ ποιαύτη πρόωρος ἐνίοτε διατάραξις τοῦ καρποῦ διὰ τοῦ σαρώθρου ἢ ἄλλου οἰουδῆποτε ἐργαλείου γινομένη, καὶ ἡ προστριβὴ αὐτοῦ πρὸς τὰ ξηρὰ στελέχη, δύναται νὰ ἐπιφέρῃ βλάβην διὰ τῆς ῥήξεως τῶν μὴ ξηρῶν ἔτι ῥαγῶν. Ἡ βλάβη αὕτη, λίαν πιθανή, ὅταν ἡ ἐργασία ἐκτελῇται ὑπὸ ἀγροίκου ἐργάτου, καθίσταται ὀλεθρία εἰς τὴν ποιότητα, εἰς τὴν ὁποίαν δίδει

ὄψιν τινὰ μελιτώσεως, μεγάλως ζημιοῦσαν αὐτὴν. Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τούτου, ἐὰν τυχὸν ἐπέλθῃ βροχή, ἡ ἐξ αὐτῆς βλάβη εἰς τὸν τοιοῦτον καρπὸν εἶναι πολὺ μεγαλειτέρα. Ἡ μέθοδος λοιπὸν αὕτη εἶναι ἀποκρουστέα διότι ἐκθέτει εἰς κινδύνους τὸν καρπὸν, καὶ νομίζομεν πολὺ προτιμότερον νὰ μὴ μετακινήται οὗτος ἐπὶ τῆς ἄλωνος μέχρι τῆς τελείας ἀποξηράνσεως αὐτοῦ.

Ἡ τριβὴ τοῦ σταφιδοκάρπου καὶ αἱ ἐν γένει ἐργασίαι τῆς συγκομίσσεως αὐτοῦ πρέπει νὰ ἐκτελῶνται πάντοτε περὶ τὴν ἐσπέραν, ἀφοῦ ἀρχίσῃ νὰ ἐλαττώται ἡ τῆς ἡμέρας θερμότης, καὶ ἀρχίσῃ ἡ ψύξις τοῦ καρποῦ, ἢ τὴν πρωϊάν ὀλίγον μετὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου καὶ πρὸ τῆς ἐπιτάσεως τοῦ καύσωνος.

Ἡ σταφὶς εἶναι καρπὸς λίαν ὑγροστατικός. Συστέλλεται καὶ διαστέλλεται ἀλληλοδιαδόχως ἐκ τῆς ψύξεως ἢ τῆς θερμότητος τῆς ἀτμοσφαίρας, καθὼς ἐπίσης ἐπηρεάζεται ἐκ τῆς ὑγρασίας ἢ τῆς ξηρότητος αὐτῆς. Οὕτως ὁ καρπὸς κρυώνει καὶ συστέλλεται ἅμα κλίνει πρὸς τὴν δύσιν ὁ ἥλιος, θερμαίνεται δὲ καὶ γίνεται εὐμάλακτος ἅμα ἀρχίσῃ ὑψουμένη ἡ θερμοκρασία τῆς ἡμέρας. Ἐντεῦθεν εἶναι ἀνάγκη προσοχῆς καὶ ἐκλογῆς τῆς καταλλήλου ὥρας πρὸς ἀβλαβὴ χειρι-

σμὸν τοῦ λεπτοφυοῦς τούτου καρποῦ. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀπαιτεῖται προσοχή καὶ εἰς τὴν καλὴν ἀποξήρανσιν, διότι ἀποταμιευόμενος ὁ καρπὸς ἐν τῇ ἀποθήκῃ, καὶ ἔνεκα τῆς ὑπὸ σκιάν διαμονῆς αὐτοῦ, καὶ ἔνεκα φυσικῆς τινος ζυμώσεως τὴν ὁποίαν ὑφίσταται, σесωρευμένος ὢν, καθίσταται πλέον εὐμάλακτος ἢ γυρίζει, καθὼς κοινῶς λέγομεν. Πρέπει λοιπὸν ἡ ἀποξήρανσις νὰ ᾖ τοιαύτη, ὥστε νὰ ὑφίσταται ἀφόβως πᾶσαν μεταβολὴν ἐκ τούτου ὁ καρπός.

Ἡ σταφὶς ἅμα σωρευομένη ἐν τῇ ἄλωνι ἔτι, ἢ ἀντὶ ταύτης ἐν ἀποθήκῃ τινί, ὀφείλει νὰ καθαρίζεται διὰ τῆς ἐπὶ τούτῳ μηχανῆς, καὶ οὕτω καθαρὰ οὕσα νὰ ἀποθηκεύηται ὀριστικῶς. Ἐὰν διαμένη ἐπὶ πολὺ ἀκαθάριστος εἰς σωρόν, ἔνεκα τῆς ζυμώσεως, ἢν, ὡς προείπομεν, ὑφίσταται, καὶ τῆς ἐντεῦθεν μαλακύνσεώς της, καθίστησι δυσχερέστερον τὸν καθαρισμόν, ὅστις πολλάκις γίνεται οὕτως ἀτελής, καὶ μάλιστα ἐὰν τύχῃ καὶ ἡ ξήρανσις νὰ ᾖ ἀτελής, καὶ ἡ σταφὶς ὑγροτέρα τοῦ θέοντος.

Διὰ τῆς ἀνεμιστικῆς μηχανῆς, ἡ σταφιδομηχανῆς, καθαρίζεται τελειότατα ἡ σταφὶς, ἀποβαλλομένων ὅλων τῶν ξηρῶν ποδίσκων καὶ ἄλλων ἀκαθαρσιῶν, αἵτινες παρέμειναν ἐκ τῆς πρώτης

ἀτελοῦς ἐργασίας τοῦ ἐπὶ τῆς ἄλωνος καθαρισμοῦ. Διὰ τῆς αὐτῆς ἐπίσης ἐργασίας ἀποβάλλονται καὶ αἱ τυχόν σεσηπιῖαι ἢ κεναὶ ῥᾶγες, διαχωρίζονται δὲ καὶ αἱ λίαν μικραὶ ἢ λίαν μεγάλαι τοιαῦται, καὶ ἐξάγεται καθαρὸς καὶ ισόκλωνος ὁ ἐπίλοιπος σταφιδόκαρπος.

Ἡ τελειότης τοῦ καθαρισμοῦ καὶ ἡ διαχωρισίς τοῦ φιλοῦ ἐκ τοῦ χονδροτέρου καρποῦ, καὶ τὸ ὁμοιόμορφον τῶν κόκκων αὐτοῦ, εἰς πρόσθετα καὶ σπουδαῖα συστατικὰ τῆς ποιότητος· διό εἰσι καὶ ταῦτα ἄξια τῆς ἰδιαζούσης μερίμνης τοῦ ἰδιοκτῆτου. Ἡ ἐκπλήρωσις ὅμως τῶν ἐργασιῶν τούτων ἔστιν ὅλως μηχανικὴ, εἰς τὴν διαθέσιν δὲ καὶ τὴν διάνοιαν τοῦ κτηματίου ἀπόκειται ἵνα διὰ παντοίων μέσων ἐπιτύχῃ μείζονα εἰς ταύτας τελειότητα.

Τὸ Αἶγιον, τὸ ὁποῖον ὑπερέχει κατὰ τὴν παραγωγὴν ἐκλεκτῆς ποιότητος σταφιδοκάρπου ἐν γένει, πρωτεύει ἐπίσης κατὰ τὴν περιποίησιν καὶ τὴν διαλογὴν τῆς ποιότητος ἐν τῷ καθαρισμῷ κατὰ τὴν συγκομιδὴν. Ἡ σταφὶς αὐτόθι διπλοσκοκινίζεται γενικῶς, ἥτοι καθαρίζεται δις διὰ τῆς μηχανῆς καὶ ἐπιμελῶς χωρίζεται τὸ φίλον καὶ ἀνώμαλον πρᾶγμα. Ὡς ἐκ τούτου ἡ ποιότης αὕτη ἐκτὸς τῶν ἄλλων προτερημάτων

αὐτῆς διακρίνεται διὰ τοῦ ὁμοιομόρφου καὶ ἰσο-
μεγέθους ἐν γένει τοῦ καρποῦ καὶ τῆς τελείας
αὐτοῦ καθαρότητος. Τὰ προσόντα ταῦτα προσθέ-
τουσι σπουδαίαν ἀξίαν ἐν τῷ ἐμπορίῳ τοῦ πο-
λυτίμου τούτου καρποῦ.

Παρ' ἡμῖν ἀμελεῖται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἡ
περιποίησις αὐτῆς τῆς ποιότητος, ὀλίγιστοι δὲ ἰδιο-
κτῆται ἀμιλλῶνται ἀξιεπαίνως εἰς τὴν παρα-
γωγὴν ἐκλεκτῆς ποιότητος, τὴν ὁποίαν ἐπιτυγ-
χάνουσι δι' ἰδιαιτέρας περιποιήσεως κατὰ τὸν
τρυγητόν, τὴν ἀποξήρανσιν καὶ τὸν καθαρι-
σμόν τοῦ σταφιδοκάρπου αὐτῶν, μὴ φειδόμενοι
κατὰ τοῦτο κόπων καὶ δαπανῶν. Αἱ ἐξαιρετι-
καὶ αὐταὶ δαπάναι καλύπτονται πολλαπλασίως
κατόπι διὰ τῆς ὑπερτέρας ἀξίας τὴν ὁποίαν
ἀπολαμβάνει ὁ καρπὸς οὗτος ἐν τῇ ἀγορᾷ τῆς
καταναλώσεως.

Εἶναι ἐν τούτοις ἀληθές ὅτι πρὸς ἀπόκτησιν
τῆς ἐκλεκτῆς ποιότητος δεόν πρωτίστως νὰ συμ-
βάλλῃ αὐτὴ ἡ φύσις τοῦ παραγομένου καρποῦ.
Πρέπει ὁ καρπὸς νὰ κέκτηται ἐκ φύσεως τὰ προσ-
όντα τῆς τελειότητος, εἰς τὰ ὁποῖα προστιθεμένη
καὶ ἡ λοιπὴ περιποίησις, νὰ καθιστᾷ αὐτὸν ὄντως
ἐκλεκτόν. Διὰ τοῦτο πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ ἐδά-
φους, ἀνάγκη νὰ συμβαδίζῃ καὶ πᾶσα ἡ λοιπὴ

καλλιέργεια, τείνουσα εἰς τὴν τελειοποίησιν τῆς
παραγωγῆς, αὕτη δὲ νὰ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ
τῶν ὑποδειχθεισῶν ἐργασιῶν κατὰ τὴν συγχο-
μιδὴν, ὅπως τὸ παραγόμενον προϊόν καταστῇ
πράγματι ἐκλεκτόν. Ἐὰν ἡ ποιότης ἀρχικῶς
παραγωγῆς τινος τύχῃ κακὴ, εἴτε ἕνεκα τῆς κα-
κῆς φύσεως τῆς γῆς εἴτε ἕνεκα ἀμελείας περὶ
τὴν ἀνάλογον καλλιέργειαν, ἡ ποιότης αὕτη θὰ
μείνῃ πάντοτε κακὴ μεθ' ὅλας τὰς περὶ τὴν συγ-
χομιδὴν περιποιήσεις. Ἡ ἐπιμέλεια λοιπὸν τοῦ
ἰδιοκτῆτου πρέπει νὰ ἐκτείνηται ἐφ' ὅλης ἐν γένει
τῆς καλλιέργειας, καὶ τότε τὰ ἀποτελέσματα
αὐτῆς θέλουσιν εἶσθαι τωόντι εὐχάριστα.

των τῶν κυβερνητῶν μας περιωρίσθη μόνον εἰς τὸ πῶς νὰ φορολογήσωσι τὸν γεωργόν, ἀλλ' οὐδείς ποτε ἐμερίμνησε καὶ νὰ ἐκπαιδεύσῃ αὐτὸν γεωργικῶς, καὶ καταστήσῃ ἐνήμερον τῆς παγκοσμίου προόδου καὶ ἄξιον τῆς προσωυμίας τοῦ γεωργοῦ ἐν τοῖς σημερινοῖς χρόνοις. Ἐνῷ ἔχομεν ἄπειρα ἰδρύματα τῆς διανοητικῆς διαπλάσεως, Πανεπιστήμιον, Ἀκαδημίαν, Συλλόγους φιλολογικούς, διαγωνίσματα ποιητικά, κτλ. οὐδ' ἐν γεωργικὸν σχολεῖον ὑπάρχει, οὐδ' εἰς Σύλλογος γεωργικός, καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ὑπὸ τοῦ αἰοδίου Κυβερνήτου ἐν Τίρυνθι συστηθὲν ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ βασιλείου γεωργικὸν σχολεῖον πρὸ πολλοῦ διελύθη καί, ὡς περιττόν, κατηργήθη, τὰς δὲ γαίας αὐτοῦ διεμερίσθησαν καὶ ἔθεντο ἐπ' αὐτῶν κληρον. Καὶ ταῦτα πάντα ὁπόταν ὁ πληθυσμὸς τοῦ κράτους ἦναι κυρίως γεωργικός, ἡ δὲ κακοδαιμονία τῆς γεωργίας ἦναι ἐθνικὴ κακοδαιμονία.

ΜΕΡΟΣ Β'

Ε Μ Φ Υ Τ Ε Υ Σ Ε Ι Σ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

ΦΥΤΟΥΡΓΙΑ

Μέχρι τοῦδε ἐξητάσαμεν καὶ περιεγράψαμεν τὴν καλλιέργειαν τῆς σταφιδαμπέλου, οὔσης ἀνεπτυγμένης ἤδη καὶ καρποφόρου, ἥτοι ἐν τῇ τελείᾳ αὐτῆς καταστάσει.

Ἰδωμεν ἤδη τίνι τρόπῳ φυτουργεῖται, καὶ ὁποῖας ἀπαιτεῖ ἐργασίας ὅπως κατασταθῇ τοιαύτη.

Ἐκλογή τῆς τοποθεσίας. Πρῶτον ἀντικείμενον τῆς πρὸς φυτουργίαν ἐπιχειρήσεως, εἶναι ἡ ἐκλογή προσφόρου ἐδάφους καὶ καταλλήλου τοποθεσίας. Περὶ ἀμφοτέρων τούτων ἐξεθέσαμεν ἱκανὰ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς παρούσης πραγματείας (Μέρ. Α'. κεφ. Β'), ἐπαναλαμβάνομεν δὲ ὅτι ἡ

σταφιδάμπελος κατ' ἐξοχὴν ἀρέσκεται καὶ προκόπτει εἰς ἀραιὰν καὶ ὁροσερὰν γῆν, ἐν τῇ ὁποίᾳ αἱ ῥίζαι δύνανται εὐκόλως νὰ ἀπλῶνται καὶ ἀναπτύσσωνται, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ἀφθόνου βλαστήσεώς της.

Ἐπίσης οὐσιώδης ὅρος τῆς εὐεξίας καὶ προαγωγῆς τῆς σταφιδάμπελου εἶναι τὸ εὐάερον τῆς τοποθεσίας ἐκ τῆς ὁποίας νὰ μετριάζεται τὸ ἀπότομον καὶ ὑπερβολικὸν ἐνίοτε τοῦ θερινοῦ καύσωνος. Ἐν τῇ τοποθεσίᾳ τοῦ κτήματος πρέπει νὰ προτιμῶνται αἱ μεσημβρινοανατολικαὶ καὶ βορειοανατολικαὶ θέσεις, ἐν δὲ ταῖς ὑπωρεῖαις αἱ μεσημβριναί.

Παρασκευὴ τοῦ ἀγροῦ. Μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς καταλλήλου τοποθεσίας καὶ τὸν προσδιορισμὸν τῆς καλλιεργηθησομένης ἐκτάσεως, ἀρχομένη τῆς παρασκευῆς καὶ ἐτοιμασίας τοῦ ἀγροῦ διὰ τὴν φυτουργίαν. Ἡ παρασκευὴ αὕτη συνίσταται εἰς τὴν διὰ χανδάκων περιχάραξιν αὐτοῦ, ἐὰν ἡ ἀνάγκη, καὶ τὴν ἐκχέρσωσιν αὐτοῦ, ἥτοι τὸν καθαρισμὸν ἐξ ὅλων τῶν αὐτοφυῶν φυτῶν καὶ θάμνων, ἐὰν ὁ ἀγρὸς τυγχάνῃ λογγώδης.

Ἡ ἐκρίζωσις τῶν θάμνων καὶ παντοίων φυτῶν τότε πρέπει νὰ γίνηται ἐντελής, ἀποβαλλομένων τῶν ῥιζῶν, ὅπως καταστραφῇ καὶ ἐμποδισθῇ

πᾶσα ἐκ νέου βλάστησις αὐτῶν. Ἐπίσης καθαρίζεται ὁ ἀγρὸς καὶ ἀπὸ τῶν τυχόν λίθων ἐν αὐτῷ, τροχάλων συνήθως (χαλίκων) ἐὰν οὔτοι ὥσιν εἰς ποσὸν ἐνοχλητικὸν διὰ τὴν καλλιέργειαν. Αἱ ῥίζαι, οἱ κορμοί, καὶ ἐν γένει τὰ ξύλα τῶν ἐκρίζουμένων φυτῶν, ἐὰν δὲν πρόκηται νὰ χρησιμοποιηθῶσιν εἰς ἄλλο τι, εἶναι ἐπωφελές νὰ καίωνται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγροῦ.

Ἡ περιχαράκωσις τοῦ ἀγροῦ διὰ τάφρου εἶναι ἀναγκαία, τὸ μὲν πρὸς πλήρη ὁροθεσίαν αὐτοῦ, τὸ δὲ πρὸς παρακώλυσιν τῆς εἰσόδου εἰς ποίμνια καὶ ζῶα. Ἡ περιχαράκωσις διὰ τάφρων εἶναι ἀναγκαία ἐπίσης διὰ τὴν ἀποστράγγισιν τῶν τυχόν ὑπογείων ἢ καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας ὑδάτων αὐτοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ δοθῇ διέξοδος καὶ κατορθωθῇ ἡ ῥοὴ αὐτῶν ἐκ τοῦ ἀγροῦ. Ἐὰν μάλιστα ὁ ἀγρὸς τυγχάνῃ ὑγρὸς ἢ περιέχῃ λιμνάζοντα ἢ ἀναβλύζοντα ὕδατα, ὁ ἀγρὸς οὗτος πρέπει νὰ ἀποστραγγισθῇ ἐξ αὐτῶν. Πρὸς τοῦτο σκάπτονται βαθεῖαι καὶ στεναὶ τάφροι ἐντὸς αὐτοῦ κατὰ τὸν χῶρον τῶν λιμναζόντων ὑδάτων, καὶ διδομένης τῆς ἀναγκαίας κλίσεως εἰς τοὺς χάνδακας ἢ διώρυχας ταύτας, συντελεῖται ἡ ἐκκρίσις τῶν ὑδάτων καὶ ἡ ἀποστράγγισις τοῦ ἀγροῦ.

Ἡ ἐργασία αὕτη πρέπει νὰ προηγήται πᾶ-

σης ἄλλης ἐν τῇ ἐμφυτεύσει ὅταν ὑπάρχῃ ἐνδείξεις ἢ καὶ ὑπόνοια τῆς ὑγρότητος τῆς γῆς, καὶ τῆς ἐντὸς αὐτῆς ἀναβλύσεως ὕδατος. Διὰ τῆς ἐργασίας ταύτης ὁ ἀγρὸς καθίσταται ὑγιὲς καὶ πρόσφορος εἰς τὴν φυτουργίαν τῆς ἀμπέλου, ἐν γένει, καὶ ἰδίᾳ τῆς σταφιδάμπελου.

Μετὰ τὰς ἐργασίας ταύτας, διαιροῦμεν τὸν ἀγρόν, ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως καὶ τοῦ σχήματος αὐτοῦ, εἰς τόσα μικρότερα τετράπλευρα, χωριζόμενα ἀπ' ἀλλήλων διὰ δρομίσκων. Οἱ δρομίσκοι οὗτοι, 1 μέτρου πλάτους τοῦλάχιστον, εἰσὶν ἀναγκαῖοι εἰς τὴν κυκλοφορίαν τῶν ἐργατῶν κατὰ τὴν καλλιέργειαν ἐν γένει, καὶ εἰς τὸν ἀερισμὸν ἔτι τοῦ ἀμπελῶνος. Δι' ἀμφοτέρα ταῦτα μία εὐρυτέρα ὁδὸς πρέπει νὰ τέμνῃ ἐν τῷ μέσῳ τὸν ἀγρόν, ὡς κυρίᾳ ἀρτηρίᾳ συγκοινωνίας, οἱ δὲ λοιποὶ στενότεροι δρομίσκοι νὰ ἐνῶνται πρὸς αὐτήν, ἐγκαρσίως κατ' ἴσας ὁσονοῖόν τε καὶ κανονικὰς ἀποστάσεις.

Οὕτω διασκευαζόμενος ὁ ἀγρὸς, εἶναι ἕτοιμος πρὸς ἐμφύτευσιν.

Ἡ ἐργασία τῆς προετοιμασίας ταύτης τοῦ ἀγροῦ, ἥτοι ἐκχέρσωσις, καθαρισμός, διαίρεσις, κλ. αὐτοῦ, γίνεται ἀπὸ τοῦ νοεμβρίου μέχρι φεβρουαρίου.

Ἐμφύτευσις. Μετὰ τὴν ὡς ἄνω παρασκευὴν τοῦ ἀγροῦ, ἀρχόμεθα τῆς ἐμφυτεύσεως αὐτοῦ κατὰ μάρτιον ἢ ἀπρίλιον.

Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ ὦμεν ἤδη ἐφωδιασμένοι δι' ἱκανῆς ποσότητος φυταδίων (φυτοῦ) ἐκ γνωστῆς καλῆς ποιότητος ἀμπέλου. Τὰ φυτάδια ταῦτα προμηθευόμενοι κατὰ τὴν κλάδευσιν ἀπὸ ἀκμαίαν τινὰ σταφιδάμπελον, σχηματίζοντες εἰς δέματα, θάπτομεν ἐν τῇ γῇ πλαγίως, μέχρι τῆς ἐποχῆς τῆς ἐπὶ τόπου ἐμφυτεύσεως αὐτῶν.

Τὰ φυτάδια δὲν πρέπει νὰ ὦσιν ἐκ γηραιᾶς ἀμπέλου οὔτε ἐκ νεαρᾶς, ἀλλ' ἐξ ἀκμαίας ἤδη τοιαύτης, μέσης ἡλικίας, πλήρους καρποφορίας καὶ ἐντελῶς καρποφόρου εἵδους. Τὰ φυτάδια ταῦτα πρέπει νὰ ἀποκόπτονται ἐκ τῆς ἀμπέλου μετὰ τινος τεμαχίου περυσينوῦ ξύλου πρὸς τὴν βάσιν, τὸ δὲ μῆκος αὐτῶν νὰ ᾔναι 1,50 ἕως 2 μέτρων.

Ἡ φυτούργησις τοῦ ἀγροῦ πρέπει νὰ γίνηται ὅσον οἶόν τε ἀκριβῶς κατ' εὐθείας γραμμὰς, καὶ κατ' ἀκριβῆ τετραγωνισμόν. Ἡ ἀκρίβεια εἰς τοῦτο εἶναι ὠφέλιμος καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ εἰς τὴν καρποφορίαν, καὶ εἰς τὴν συγκομιδὴν ἔτι.

Οὕτω διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς φυτουργήσεως εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχωμεν δύο ἢ τρεῖς γνώμονας ἐν σχήματι Τ ἀνεστραμμένους, ἐκ ξύλου στερεῶς

κατεσκευασμένους, ἐκ 2 ἢ 3 μέτρων μεγέθους ἐν ὄλῳ. Τὴν κεφαλὴν τοῦ γνώμονος τούτου τοποθετοῦμεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, παραλλήλως πρὸς τὴν κυρίαν ὁδόν, ἢ τὸ σύνορον τὸ διαχωρίζον τὸν ἄγρὸν μας. Ἡ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κάθετος μᾶς δεικνύει τὴν ἀκριβῶς κάθετον εὐθεΐαν τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ ἀκολουθήσῃ ἡ ἐμφύτευσις.

Ἐκ τῆς βάσεως τῆς καθέτου ταύτης τανύομεν σχοινίδα φέρουσιν κόμβους εἰς τὴν ὠρισμένην ἀπόστασιν τὴν ὁποίαν θέλομεν νὰ δώσωμεν εἰς τὴν ἐμφύτευσιν.

Ἡ ἀπόστασις δύναται νὰ ποικίλλῃ κατὰ τὴν ποιότητα τοῦ ἀγροῦ, ἀλλ' ἡ συνήθης τοιαύτη εἶναι 1,30 μέτρων (ἤτοι ἐξ σπιθαμῶν κατὰ τὸν κοινὸν ὅρον). Οἱ κόμβοι λοιπὸν ἔχουσι τὴν ἀπόστασιν ταύτην, καὶ εἰς ἕκαστον κόμβον ἐμπήγεται σημεῖον, πάσσαλος μικρός, ἢ ἄλλο τι στερεὸν σημεῖον, ὅπως σημειωθῇ ἀκριβῶς ἡ θέσις τοῦ ὀρυχθησομένου λάκκου διὰ τὴν ἐμφύτευσιν. Ἡ αὐτὴ σημειώσις τῶν ἀποστάσεων γίνεται καὶ κατὰ κάθετον ἐπὶ τῆς πρώτης διεύθυνσιν, οὕτως ὥστε ἅπας ὁ ἀγρὸς σημειοῦται εἰς μικρὰ τετράγωνα, πλευρᾶς 1,30 ἕκαστον.

Ἀπὸ τοῦ ἐνὸς σημείου εἰς τὸ ἕτερον ὀρύσσονται λάκκοι (γρουβιά), οἵτινες ἔχουσι μῆκος

μὲν τὸ τῶν σημείων, ἤτοι 1,30, πλάτος 0,20 καὶ βάθος ὁμοιόμορφον τοῦ πυθμένος 0,80.

Αἱ διαστάσεις αὗται εἰσιν οὐσιώδεις· τὸ μὲν μῆκος διὰ τὴν ἀκριβῆ εὐθυγραμμίαν τῆς ἐμφύτευσεως, τὸ δὲ βάθος διὰ τὴν ἀσφαλῆ ἐπιτυχίαν τῆς ριζοβολίας. Ἡ σταφιδάμπελος ριζοβολεῖ βαθύτερον τῆς κοινῆς ἀμπέλου, διὰ τὴν ὁποίαν 0,50 ἢ 0,60 βάθος ἤθελεν εἶσθαι ἐπαρκές.

Ἡ ἐπιπόλαιος ἐμφύτευσις καθίστησιν ἀμφίβολον καὶ ἐπισφαλῆ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ριζοβολίας, ἀσθενῇ δὲ καὶ καχεκτικὴν τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπέλου. Ἡ βαθυτέρα τοῦ δέοντος ἐπίσης ἐμφύτευσις εἶναι ἐπιβλαβής, διότι ἐπιφέρει τὴν σήψιν τῶν ριζῶν (σαποκόλιασμα).

Ὅθεν τὸ βάθος τῶν λάκκων εἶναι θεμελιώδες διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐμφύτευσεως. Τὸ πλάτος εἶναι ἥττον οὐσιώδες. Ὅρύσσουσι συνήθως τοὺς λάκκους στενοῦς, τὸ μὲν ὅπως διατηρῆται ἐν αὐτοῖς πλειότερα ὑγρασία, τὸ δὲ πρὸς οἰκονομίαν ἐργασίας. Ἐὰν ὁ ἀγρὸς τυγχάνῃ ὑγρὸς φύσει, εἶναι προτιμότερον καὶ δὴ ἀναγκαῖον οἱ λάκκοι νὰ ὀρύσσωνται πλατύτεροι, καὶ νὰ μένωσι κενοὶ ἐπὶ τινὰς ἡμέρας πρὸ τῆς ἐμφυτεύσεως.

Εἰς ἕκαστον λάκκον οὕτως ἐτοιμασθέντα τίθενται δύο φυτάδια ἕκαστον εἰς ἐκάτερον ἄκρον

τοῦ λάκκου, καμπτομένης τῆς βάσεως τοῦ φυταδίου ἐπὶ πλεον τοῦ ἡμίσεως ἐν τῷ πυθμένι τοῦ λάκκου. Οὕτω πατῶν ἐλαφρῶς ὁ ἐργάτης καὶ στηρίζων διὰ τοῦ ποδὸς τὴν βάσιν τοῦ κλήματος τοποθετεῖ αὐτὸ ἐν τῇ θέσει του ἀκριβῶς, ῥίπτει ὀλίγην λεπτὴν γῆν ἐν τῷ λάκκῳ καὶ πατεῖ αὐτὴν ἐλαφρῶς μέχρι τῶν ἄκρων τοῦ λάκκου, προσέχων νὰ μὴ θραυσθῇ τὸ κλῆμα κατὰ τὴν ἐν τῷ λάκκῳ καμπήν. Ἀφοῦ δὲ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἀκριβῆ τοποθέτησιν, πληροῖ διὰ χώματος, λαμβανομένου ἐκ τῶν χειλέων τοῦ λάκκου, τὸ ὑπολοιπον αὐτοῦ, ἀφίνων κοίλην τὴν ἐπιφάνειαν, χωρὶς νὰ πατήσῃ ἢ πιέσῃ τὸ χῶμα. Τὸ κλῆμα πρέπει νὰ ἐξέχῃ τῆς γῆς κατὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ὀφθαλμούς. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐξακολουθεῖ ἡ ἐμφύτευσις καθ' ὅλον τὸν ἀγρόν.

Ἡ ἐμφύτευσις δύναται νὰ γίνῃ ἀπὸ τοῦ φεβρουαρίου μέχρι τοῦ ἀπριλίου, δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐκτελῇται ἐν καιρῷ βροχῆς, οὔτε ἐνὸς τοῦ ἔδαφος διατελεῖ ὑγρὸν ἀκόμη ἐξ αὐτῆς, καὶ οἱ λάκκοι περιέχουσιν ὕδωρ. Τουναντίον εἶναι λίαν ὠφέλιμος ἡ βροχὴ μετὰ τὴν φυτούργησιν τοῦ ἀγροῦ, ὡς συντελοῦσα εἰς τὴν ταχυτέραν ῥιζοβολίαν τῶν φυταδίων. Ἐν ἐλλείψει μάλιστα τῆς βροχῆς, ἂν ἐπικρατήσῃ κατὰ τὸ ἔαρ ξηρὸς καιρὸς, καθίσταται

ἐπ' ἀνάγκης νὰ ἐνεργηθῇ ἡ τεχνητὴ ἄρδευσις, εἰς τὴν εἰσὶν ἐξασφάλισιν τῆς ἐπιτυχίας τῶν φυταδίων μας.

Καὶ δευτέραν ἐτι ἄρδευσιν κατὰ τὸ θέρος ἐκτελοῦσι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ὅπως διὰ τῆς ὑγρασίας τῆς γῆς προκληθῇ καὶ βοηθηθῇ ἡ ἀνάπτυξις τῶν ῥιζῶν αἵτινες θὰ δώσωσι τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὑπαρξίν εἰς τὴν ἄμπελον, ἣτις ῥωμαλέα καὶ θαλερά θέλει βλαστήσῃ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ φυτευθέντος κλήματος.

Ὁ ἀπαιτούμενος χρόνος πρὸς ἑναρξίν τῆς ῥιζοβολίας εἶναι 30 περίπου ἡμέραι ἀπὸ τῆς ἐμφυτεύσεως, ἐκ τῆς ποιότητος δὲ τοῦ ἐδάφους, καθὼς καὶ τῆς ἀτμοσφαιρικῆς ἐν γένει καταστάσεως ἐξαρτᾶται τὸ βραχύτερον ἢ μὴ τοῦ χρόνου τούτου. Ἡ ῥιζοβολία ἄρχεται ἐκ τῶν ἐν τῇ γῇ κατωτέρων ὀφθαλμῶν τοῦ κλήματος, καὶ εἶναι ῥωμαλεωτέρα αὐτοῖσι, ἀσθενεστέρα δὲ πρὸς τοὺς ἀνωτέρους ὀφθαλμούς.

Ἡ διὰ φυταδίων φυτούργησις εἶναι ἡ προτιμότερα πασῶν. Εἰς ἀγόνους ὅμως καὶ ξηροὺς τόπους πολλάκις αὕτη ἀποτυγχάνει ἐν μέρει. Πρὸς ἀποφυγὴν τούτου, ἐν τοιαύτῃ περιστάσει, δύναται ἀσφαλέστερον νὰ ἐκτελεσθῇ ἡ ἐμφύτευσις διὰ ῥιζοφόρων φυταδίων. Πρὸς τοῦτο προετοιμαζόν-

ται καὶ φυτεύονται πρὸ ἐνὸς ἔτους τὰ ἀναγκαῖα κλήματα ἐντὸς φυτωρίου, πλησίον ἀλλήλων, ἐν τῇ καταλλήλῳ δὲ ἐποχῇ, ὅταν ἐτοιμασθῇ προηγουμένως ὁ ἀγρός, καθὼς προείπομεν, ἐξάγονται μετὰ τῶν ῥιζῶν τὰ φυτάδια καὶ μεταφυτεύονται ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ. Ἡ τοιαύτη μεταφύτευσις δεόν νὰ γίνηται κατὰ δεκέμβριον ἢ ἰανουάριον, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ βλαστικοῦ ὄργασμοῦ. Οὕτω τὰ φυτάδια ταῦτα θέλουσιν ἀφεύκτως βλαστήσει ἅπαντα χωρὶς νὰ καταλίπῃσι κενὰ ἐν τῇ φυτουργίᾳ, καὶ ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς θέλει εἶσθαι ἐξησφαλισμένη.

Ἡ μέθοδος αὕτη δύναται ὠφελιμώτατα νὰ ἐφαρμοσθῇ πρὸς πλήρωσιν τῶν κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος συνήθως παρουσιαζομένων κενῶν ἐν τῇ φυτουργίᾳ τῶν ἀρρίζων φυταδίων. Πολλάκις ἀριθμὸς τις τῶν φυταδίων τούτων ἢ ἐξ ἀρχῆς ἀποτυγχάνει, ξηρανομένων, θραυομένων ἢ ἄλλως πως βλαπτομένων τῶν κλημάτων, ἢ κατὰ τὸ δεύτερον ἰδίως ἔτος καταφαίνονται τὰ ἀποτυχόντα φυτά. Τὰ κενὰ ταῦτα πληρούμενα διὰ νέων αὐθις ἀρρίζων φυταδίων, ὡς συνήθως γίνεται, θέλουσι καθυστερήσει τῶν ἄλλων ἐν τῇ καρποφορίᾳ κατὰ ἐν ἢ δύο ἔτη. Ἐὰν τὰ κενὰ συμπληρώσωμεν διὰ ῥιζοφόρων φυταδίων, ἐκ τοῦ

φυτωρίου τὸ ὁποῖον προείπομεν, ἀφ' ἐνὸς ἢ ἐπιτυχία αὐτῶν ἔσεται ἀσφαλής, ἀφ' ἐτέρου ἢ καρποφορία σύγχρονος πρὸς τὸν ἄλλον ἀμπελῶνα. Διὰ τοῦτο μετὰ τῆς ἐμφυτεύσεως καλὸν εἶναι νὰ παρασκευάζωμεν ἐν φυτωρίῳ ἀριθμὸν τινα τοιούτων φυταδίων, τὰ ὅποια τοποθετοῦμεν κατόπιν ὅπου ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ. Διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην μία ἄκρα τοῦ ὅλου ἀγροῦ μας ἤθελεν ἀρκέσει ἵνα περιλάβῃ ἱκανὸν ἀριθμὸν τοιούτων φυταδίων ἐν φυτωρίῳ.

Οὐχ ἥττον ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ὑπὸ τοὺς συνήθεις παρ' ἡμῖν ὅρους εἶναι προτιμότερα ἢ κατ' εὐθεΐαν ἐμφύτευσις, ὡς ὀρθῶς αὕτη γίνεται, δι' ἀρρίζων φυταδίων, διὰ τε τὸ εὐκολώτερον καὶ οἰκονομικώτερον τῆς δαπάνης, καὶ διὰ τὰ μειονεκτήματα τῆς μεταφυτεύσεως. Παρ' ἡμῖν ἐπιτυγχάνει τόσον εὐχερῶς ἢ ἄμπελος ἐν γένει, ὥστε ἤθελεν εἶσθαι καθαρὰ ματαιοπονία ἢ πλήρης ἐμφύτευσις διὰ ῥιζοφόρων φυτῶν προηγουμένως παρασκευαζομένων πρὸς τοῦτο.

Ἐν Γαλλίᾳ ἕνεκα ἐδαφικῶν ἢ κλιματολογικῶν αἰτίων, ἀναγκάζονται εἰς τινα μέρη νὰ μεταχειρίζονται τὴν μέθοδον ταύτην τῶν ῥιζοφόρων φυτῶν διὰ τὴν ἄμπελον, διότι ἄλλως εἶναι ἀμφίβολος ἡ ἐπιτυχία, ἢ μᾶλλον ἡ ἀποτυχία αὐ-

τῆς εἶναι βεβαία. Ὅπου ὅμως τὸ ἔδαφος παρέχει μείζονας ἐγγυήσεις, προτιμῶσι τὴν δι' ἀρρίζων αὐτόθι φυτουργίαν, ὡς παρ' ἡμῖν.

Τὸ ἀποκοπὲν καὶ φυτευόμενον κλῆμα διατηρεῖ ἀπάσας τὰς ιδιότητας τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ. Μόνον ἡ διὰ σπέρματος πολλαπλασίασις παρέχει διαφοράς. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον εἶναι οὐσιῶδες ἡ ἐκλογὴ τοῦ φυτοῦ νὰ γίνηται ἐξ ἀμπέλου γνωστῆς καλῆς ποιότητος καρποφόρου, καὶ ἐκ τοποθεσίας προσομοίας περίπου τῇ φυτουργηθησομένῃ.

Ἡ διὰ σπορᾶς ἀποκατάστασις σταφιδάμπελου δὲν εἶναι δυνατὴ, μὲ ἔχοντος τοῦ καρποῦ αὐτῆς σπέρματα. Ἀλλὰ καὶ τοιαῦτα ἂν ἤθελεν ἔχει, δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἐπιτυχῆς διὰ τε τὴν σταφιδάμπελον, καθὼς καὶ τὴν κοινὴν ἄμπελον. Ἡ ἐκ σπέρματος ἀνάπτυξις καὶ καρποφορία τοῦ φυτοῦ εἶναι πολὺ βραδυτέρα, παρέχει δὲ καὶ διαφοράς, ὥστε δὲν δύναται τις νὰ ᾔσφαλῃ περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως ὁμοειδοῦς ἀμπελῶνος ἐκ σπέρματος προερχομένου, καίτοι τῶν σπερμάτων ὄντων τῆς αὐτῆς καταγωγῆς.

Εἰς γαίας γονίμους καὶ πορώδεις ἡ ἐμφύτευσις δύναται νὰ γίνη ἐπίσης ἐπιτυχῶς διὰ πασσάλου (λοστοῦ). Ἀντὶ τῆς ὀρύξεως λάκκων (ρουβιδῶν)

διὰ τὴν ἐμφύτευσιν, κάμνουσιν ὅπως ἴσου βάθους διὰ τινος σιδηροῦ ἢ ξυλίνου πασσάλου, εἰς τὰς ὁπὰς δὲ ταύτας ἐνθέτουσι τὸ κλῆμα. Αἱ τοιαῦται ὁπαὶ πρέπει νὰ ᾧσι διαμέτρου 0,10 τοῦλάχιστον, νὰ πληρῶνται δὲ διὰ λεπτοῦ χώματος, καὶ νὰ περιλακκῶται εἰς τὴν βάσιν τὸ κλῆμα. Ἡ τοιαύτη ἐμφύτευσις, ὡς εἰκός, εἶναι πολλῶ ἥττον δαπανηρὰ τῆς ἀνωτέρω περιγραφείσης, ἀλλ' εἶναι ἐπίσης καὶ ἥττον ἀσφαλῆς. Ἀπαιτεῖται συνδυασμὸς τοιοῦτος τοῦ ἔδαφους ὥστε ἡ ὑπὸ τοῦ πασσάλου ἀσκουμένη πίεσις ἐν τῇ ὁπῇ νὰ μὴ συμπυκνοῖ τὴν γῆν εἰς βαθμὸν ἀσύμφορον, δυνάμενον νὰ παρακωλύσῃ ἐκ τούτου τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ῥιζῶν, καὶ ἐπομένως νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐμφυτεύσεως. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ μέθοδος αὕτη δύναται μὲν νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπὶ ἀμμωδῶν καὶ ἐν γένει πορώδων γαιῶν, εἶναι ὅμως ἀποκρουστέα, διὰ γαίας παχείας, ὑγρὰς ἢ ἀργιλωδεῖς, καὶ ἐν γένει πυκνάς, αἵτινες ἔχουσιν ἀνάγκην ἀραιώσεως μᾶλλον ὅπως καταστῶσιν εὐνοῖκαὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπέλου.

Ὅθεν προκειμένου νὰ ἐπιχειρήσῃ τις ἐκτεταμένην φυτούργησιν, ἥτις καὶ δαπάνας καὶ χρόνον ἀπαιτεῖ πρὸς τελειοποίησίν της, δὲν εἶναι βεβαίως φρόνιμον, χάριν οἰκονομίας τινὸς τὴν ὁποίαν

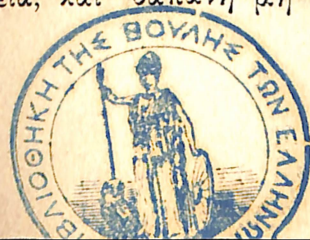
δύναται νὰ ἐπιτύχη διὰ τῆς διὰ πασσάλου ἐμφυτεύσεως, νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ὅλης του φυτουργίας, καὶ ἐκτεθῇ εἰς ἀπώλειαν χρόνου πολυτίμου καὶ δαπανῶν οὐ μικρῶν. Ἄλλως εἶναι ἀναμφήριστον ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῶν ῥιζῶν ἐξασφαλίζεται καὶ βοηθεῖται πολὺ μᾶλλον διὰ τῆς εἰς εὐρυτέρους λάκκους ἐμφυτεύσεως, καθόσον δι' αὐτῆς ἀνασκαπτομένη κουφίζεται ἡ γῆ, καὶ πυκνὴ ἐὰν τυγχάνῃ, ἀραιούται. Ὅθεν εἶναι προτιμότερον νὰ ὑποστῇ τις μεγαλειτέραν μὲν δαπάνην, ἀλλὰ νὰ ἦ ἀσφαλὴς περὶ τοῦ ἐπιτυχοῦς ἀποτελέσματος τῆς φυτουργίας του.

Τὸ τοιοῦτο κάλλιστα κατανοοῦσιν οἱ ἡμέτεροι ἐμφυτευταί, διὸ καίτοι ὑπὸ περιορισμένους πόρους ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐργαζόμενοι, ἔστι δ' ὅτε καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματος ἐπιχειροῦντες ἐμφυτεύσεις, οὐδόλως λαμβάνουσιν ὑπ' ὄψιν τὴν οἰκονομίαν ταύτην, καὶ ἐνεργοῦσιν αὐτὰς κατὰ τὸν μᾶλλον τέλειον τρόπον διὰ τῆς ὀρύξεως λάκκων, ὅπως ὧσιν ἀσφαλεῖς περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεώς των.

Τῷόντι ἡ δαπάνη τῆς ἐπιμεμελημένης ἐμφυτεύσεως εἶναι πάντοτε ὀλιγωτέρα καὶ οἰκονομικωτέρα τῆς προερχομένης ἐκ τῆς κακῆς καὶ ἀμελοῦς ἐμφυτεύσεως, ἔνεκα τῆς ὁποίας πολλὰ φυτὰ

ἀποτυγχάνουσιν εἴτε ἀμέσως, εἴτε κατόπι, καὶ δεόν νὰ ἀναπληρωθῶσι διὰ νέων φυτευμάτων, ἅτινα καὶ δαπάνην, ὡς εἰκός, προκαλοῦσι καὶ ἀνωμαλίαν προξενοῦσιν εἰς τὴν καρποφορίαν καὶ ζημίαν ἐκ τῆς βραδύτητος αὐτῆς.

Ἐν Γαλλίᾳ λιπαίνουσι τὴν ἄμπελον ἀπὸ τῆς ἐμφυτεύσεως ἔτι αὐτῆς, ῥίπτοντες ἐντὸς τοῦ λάκκου τὴν ἀναγκαίαν ποσότητα κόπρου. Παρ' ἡμῖν οὐδόλως σκέπτονται περὶ λιπάνσεως κατὰ τὴν φυτούργησιν, ἥτις γίνεται ἐν τῇ φυσικῇ γῇ ἄνευ προσθήκης κόπρου, ἢ οἰουδήποτε λιπάσματος. Φρονοῦμεν ὅτι τοῦτο ὀρθῶς γίνεται παρ' ἡμῖν. Ὁ χέρσος καὶ ἀκαλλιέργητος ἀγρὸς ὅστις πρόκειται νὰ γίνῃ σταφιδάμπελος, εἶναι ἤδη ἀρκούντως γόνιμος ἐκ φύσεως ὅπως παρέξῃ τὰ ἀναγκαῖα στοιχεῖα εἰς τὴν ῥιζοβολίαν καὶ πρώτην ἀνάπτυξιν οὗ φυτοῦ, αἱ λειτουργίαι τοῦ ὁποίου εἰσὶ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη περιορισμέναι εἰς βλάστησιν μόνον. Διὰ τὴν βλάστησιν δὲ ταύτην εἶναι ἐπαρκὴς ἡ ἐκ τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς προσγινομένη γονιμοποίησις, καὶ μάλιστα ὅταν ἡ γῆ αὕτη ἐτύγχανεν, ὡς συνήθως συμβαίνει, χέρσος καὶ ἀργὴ πρότερον. Ὅθεν ἡ προσθήκη λιπάσματος ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχῆς, ἐὰν μὴ τι ἄλλο, ἤθελεν εἶσθαι πολυτέλεια, καὶ δαπάνη μὴ ἀναγκαῖα, ἐκτὸς μόνον

ἐὰν ἡ ποιότης τῆς γῆς ᾖ τοιαύτη, ὥστε νὰ καταστήσῃ αὐτὴν ἀναγκαίαν. Ἡ λίπανσις γινομένη κατὰ τὸ δεύτερον ἢ τρίτον ἔτος μετὰ τὴν ἐμφύτευσιν εἶναι λυσιτελεστέρα, οἰκονομικωτέρα, καὶ ὀραστικωτέρα. Ὅθεν φρονίμως ποιοῦσιν οἱ ἡμέτεροι ἐμφυτεύται· οἵτινες τὴν χρῆσιν τοῦ λιπάσματος ἐπιφυλάσσουσι βραδύτερον, ὅτε ἡ ἄμπελος ἕνεκα τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς ἔχει χρεῖαν ἀφθονωτέρας καὶ πλουσιωτέρας τροφῆς. Ἀλλως ἡ μακρὰ πεῖρα, ἥτις εἶναι ὁ μόνος ἀσφαλὴς ὁδηγὸς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἐπικυροῖ μέχρι τοῦδε τὴν ἐπικρατοῦσαν παρ' ἡμῖν μέθοδον διὰ τῶν πλήρους ἐπιτυχίας ἀποτελεσμάτων αὐτῆς.

Τὰ ἀνωτέρω, ἐννοεῖται, ἀφορῶσι τὴν ὑπὸ τοὺς συνήθεις ὅρους γινομένην ἐμφύτευσιν εἰς ἀγρούς, κατὰ πρῶτον ἐκχερσουμένους καὶ καλλιεργούμενους καὶ οἵτινες ὑποτίθεται ὅτι δὲν εἶναι ἐξηντημένοι ἐκ προτέρας ἄλλης καλλιεργείας, ἥτις ἀπερρόφησε πᾶσαν τυχὸν ἰκμάδα ἐξ αὐτῶν καὶ κατέστησεν αὐτοὺς ἀγόνους. Εἰς τοιοῦτους ἀγρούς ἄλλως ἀγόνους, πρὸ πάσης νέας καλλιεργείας, εἶναι ἐπάναγκες νὰ χρηργήσωμεν ἀφθονα λιπάσματα διὰ τῶν ὁποίων νὰ ἀποδώσωμεν αὐτοῖς τὴν ἀναγκαίαν γονιμότητα καὶ τὰ στοιχεῖα τὰ ἀπαραίτητα εἰς τὴν θρέφιν παντὸς φυτοῦ.

Ἔργασίαι μετὰ τὴν ἐμφύτευσιν. Ὀλίγον μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐμφυτεύσεως ὁλοκλήρου τοῦ ἀγροῦ, κατὰ τὰ τέλη συνήθως τοῦ ἀπριλίου, γίνεται ἡ σκαφή τοῦ ἀγροῦ, κοινῶς βάλαρος λεγομένη. Ἀνασκάπτεται δηλαδὴ ὅλον τὸ ἔδαφος εἰς βάθος 0,40 τοῦλάχιστον, καὶ ἀναστρέφεται τὸ χῶμα, ἐξάγονται δὲ καὶ καταστρέφονται αἱ τυχόν ἐνυπάρχουσαι ἔτι ρίζαι ἢ χόρτα καὶ φυτά, ἢ καὶ λίθοι. Διὰ τῆς σκαφῆς ταύτης κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ χῶμα πρέπει νὰ ἀνατρέπηται καὶ διαλύηται ὅσον οἶόν τε, κουφίζεται καὶ ζωογονεῖται ἡ γῆ διὰ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ ἀέρος εἰς τὸ πρότερον συμπαγὲς καὶ πυκνὸν ἔδαφος, τὸ ὁποῖον οὕτω γονιμοποιεῖται καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἐπιτυχίαν ἐν γένει τῆς ῥιζοβολίας τῶν φυτευμάτων. Ἡ σκαφή αὕτη γίνεται ὁμαλὴ καὶ οὐχὶ κατὰ κώνους, ὅπως ἐν τῇ σκαφῇ τῆς ἀποκαθεσταμένης ἤδη σταφίδαμπέλου.

Τινὲς ἐκτελοῦσιν ἐλαφρὰν σκαφήν, ἢ ἄροσιν τῆς γῆς καὶ πρὸ τῆς ἐμφυτεύσεως. Ἡ τοιαύτη σκαφή καὶ ἄροσις εἶναι ἀναγκαῖα βεβαίως ὅταν ὁ ἀγρὸς καλύπτεται ὑπὸ πυκνοῦ χόρτου ἢ ἄλλων ἀγρίων φυτῶν, τῶν ὁποίων ἡ καταστροφὴ ἀναγκαιῶς ὀφείλει νὰ προηγηθῇ πάσης ἐργασίας τῆς φυτουργήσεως. Ἡ κυρίως ὁμῶς σκαφή, ἡ πρὸς

γονιμοποίησιν τῆς γῆς γινομένη, ἐκτελεῖται μετὰ τὴν φυτουργίαν, καλεῖται δὲ διὰ τοῦ εἰδικοῦ ὀνόματος βάλανος, πρὸς διάκρισιν τῆς διὰ κουτρολίων (κώνων) σκαφῆς.

Μετὰ τὴν σκαφὴν ταύτην κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔαρος ἢ τὴν ἀρχὴν τοῦ θέρους ἐκτελεῖται ἐν ἡ πλειότερα σκαλίσματα ἐλαφρὰ (βαμβακόσκαλος) πρὸς καταστροφὴν τῆς αὐτοφυοῦς βλαστήσεως τοῦ ἐδάφους καὶ τελείαν ἰσοπέδωσιν αὐτοῦ. Ἡ ἐπανάληψις τῶν τοιούτων σκαλισμάτων δέον νὰ γίνηται ὁσάκις ἡ ἀνάγκη τὸ καλεῖ, ἐπιπολαίως πάντοτε καὶ ἐπιμελῶς σκαλιζομένου τοῦ ἐδάφους, πρὸς καθαρισμὸν αὐτοῦ, καθὼς προεῖπομεν, καὶ καταστροφὴν τῆς ἐκάστοτε βλαστήσεως τοῦ ἐν τῷ ἀγρῷ χόρτου.

Κατὰ τὴν ἐργασίαν τῶν σκαλισμάτων τούτων, ἐὰν ὁ ἀγρὸς ᾖ ἡναι ἀρδεύσιμος, καὶ ἡ φυτεία προωρισμένη εἰς ἀρδευσιν, σχηματίζονται ἐπὶ τοῦ ἀγροῦ ποσαῦται πρασιαί, ὅσαι, ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεως τοῦ κτήματος, εἰσὶν ἀναγκαῖαι διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῆς ἀρδεύσεως καὶ τὴν ἴσην διανομήν τοῦ ὕδατος. Ἡ ἀρδευσις μετὰ τὴν ἐμφύτευσιν, καὶ μάλιστα εἰς ξηρὰς καὶ ἀραιὰς γαίας, εἶναι χρησιμωτάτη καὶ συντελεῖ εἰς τὴν ἀσφαλεστέραν ἐπιτυχίαν τῆς φυτείας, καὶ τὴν ῥωμα-

λεωτέραν αὐτῆς ἀνάπτυξιν. Ἡ ἀρδευσις αὕτη εἶναι μάλιστα ἀναγκαία κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ μεγάλου καύσωνος, ἰούνιον καὶ ἰούλιον, ὅτε ἡ θερμότης τοῦ ἡλίου προσβάλλουσα τὸ γυμνὸν ἐδάφος καταξηραίνει αὐτό. Διὰ τοῦτο καλὸν εἶναι αἱ ἀρδεύσεις αὗται νὰ ἐπαναλαμβάνωνται δις τοῦλάχιστον κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ὅπως διατηρῆται ἡ ἀναγκαία ἐν τῇ γῇ ὑγρασία διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ῥιζῶν.

Εἶναι λίαν ἐπιβλαβὲς τὸ νὰ ἀπασχολῆται ὁ ἐμφυτευθεὶς ἀγρὸς εἰς σποράν καὶ καλλιέργειαν ἄλλοτρίου τινὸς προϊόντος, ὡς ἀτόπως πράττουσιν τινες ἐν ἀγνοίᾳ τῆς βλάβης ἣν τὸ τοιοῦτο προξενεῖ εἰς τὴν γενομένην ἐμφύτευσιν. Πᾶσα ἄλλοτρια ἐν τῷ ἀγρῷ βλάστησις θέλει ἀναπτυχθῇ καὶ ζήσῃ ἀναλώμασι τῶν θρεπτικῶν στοιχείων τῆς γῆς, τῶν ὁποίων οὕτως ἠθελε στερηθῇ ἡ φυτευθεῖσα ἄμπελος, καὶ κινδυνεύσει ἡ ἐπιτυχία αὐτῆς. Ἡ καλλιέργεια ἰδίως ἐνιαυσίων φυτῶν, σιτωδῶν ἢ ἄλλων, εἶναι ὀλεθρία, διότι ἐκμυζᾷ πᾶσαν ἰκμάδα τῆς γῆς καὶ καθίστησιν αὐτὴν ἄγονον, ἐνῷ συγχρόνως παρακωλύει τὴν ἐλευθέραν κυκλοφορίαν τοῦ ἀέρος, τοῦ ὁποίου ἔχει ἀπαραίτητον ἀνάγκην ἡ ἄμπελος. Ἐνῷ δαπανώμεν εἰς καταστροφὴν τῆς ἀχρήστου καὶ αὐτο-

φυοῦς βλαστήσεως πρὸς καθαρισμὸν τοῦ ἀγροῦ καὶ ἀνάπτυξιν τῆς φυτείας, θὰ ἦτο παράλογον καὶ λίαν ἀσυνεπὲς νὰ προκαλῶμεν ἐτέραν βλάστησιν, ἐπίσης ἐπιβλαβὴ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς σταφιδάμπελου. Ὅθεν τὸ τοιοῦτο σύστημα εἶναι ἀπολύτως καταδικαστέον, καὶ οὐδεμία καλλιέργεια ἄλλοτρίου προϊόντος πρέπει νὰ ἐπιτρέπηται ἐν τῷ ἀγρῷ ὅστις ἐφυτεύθη ἤδη ὡς σταφιδάμπελος.

Ἐνταῦθα περατοῦται ἡ ἐργασία τῆς φυτουργίας ὑπὸ τὴν κυρίαν σημασίαν, αἱ δὲ ἐπόμεναι ἐργασίαι ἀφορῶσιν ἤδη εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ τελείαν ἀποκατάστασιν τῆς σταφιδάμπελου.

Κατὰ τὸν μᾶλλον ἤδη ἀρχίζει βλαστάνουσα ἡ φυτευθεῖσα ἄμπελος, ἐκ τῆς ῥωμαλέας δὲ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον βλαστήσεως αὐτῆς, δηλοῦται τὸ ἐπιτυχὲς τῆς ἐμφυτεύσεως καὶ ὁ βαθμὸς τῆς γονιμότητος τοῦ ἀγροῦ. Μετ' ἀληθοῦς τότε ἡδονῆς παρατηρεῖ ὁ ἐμφυτευτὴς τὸν πρότερον ἄγονον καὶ χέρσον ἀγρὸν μεταβαλλόμενον εἰς κανονικὸν καὶ πολύτιμον κτῆμα, ἐν τῷ ὁποίῳ διακρίνονται οἱ εὐθεῖς καὶ θαλεροὶ στοῖχοι τῆς προσοδοφόρου σταφιδάμπελου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Καλλιέργεια τῆς φυτείας.

Τὸν πρῶτον χειμῶνα μετὰ τὴν ἐμφύτευσιν ἀρχεται ἡ καλλιέργεια τῆς φυτείας. Πρώτη αὐτῆς ἐργασία εἶναι ἡ περιλάκκωσις τῆς νεαρᾶς ἄμπελου κατὰ τὸν ὀκτώβριον μῆνα γινομένη. Τὸ βάθος τῶν περὶ τὸ κλῆμα λάκκων δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ 0,15 ἕως 0,20.

Σκοπὸς τῆς ἐργασίας ταύτης εἶναι τὸ μὲν ἵνα διὰ τῶν λάκκων τούτων ποτίζεται ἀφθόνως τὸ κλῆμα ἐκ τῶν χειμερινῶν ὕμνων, τὸ δὲ ἵνα καθαρίζεται ἡ βάσις τοῦ κλήματος ἐκ τῶν ἐπιπολαίων ῥιζαρίων ἅτινα φύονται πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους. Τὰ ῥιζίδια ταῦτα πρέπει νὰ ἀφαιρῶνται πρὸς ἐπίρρυσιν μὲν τῶν κατωτέρων καὶ κυριωτέρων ῥιζῶν, καὶ πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ κλήματος ἐκ τῆς κατὰ τὸ θέρος ἐπιβλαβοῦς

δράσεως τῆς ξηρασίας, ὅτε, ξηραينوμένης τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς, ξηραίνονται ἐπίσης καὶ τὰ ἐπιπόλαια ταῦτα ριζίδια, καὶ στεροῦσιν οὕτως ἀποτόμως τὸ κλῆμα πηγῆς τινος θρέψεως, ἔστω καὶ μικρᾶς, ἐν ἐποχῇ μάλιστα καθ' ἣν ἔχει ἀνάγκην ἀφθόνου τοιαύτης.

Κατὰ τὰ τέλη δεκεμβρίου ἢ ἀρχὰς ἰανουαρίου γίνεται ἡ κάθαρσις τῆς φυτείας.

Ἡ ἄμπελος εἶχε βλαστήσει ἤδη ἐκ πλειοτέρων ὀφθαλμῶν, καὶ διὰ πλειόνων βλαστῶν. Ἐκ τῶν βλαστῶν τούτων ἐκλέγομεν τὸν ῥωμαλεώτερον, τὸν εὐθύτερον, καὶ τὸν πλησιέστερον εἰς τὴν βᾶσιν τοῦ κλήματος, καὶ καθαρίζομεν αὐτὸν ἐπιμελῶς ἀποκόπτοντες ἅπαντας τοὺς λοιποὺς κλάδους. Τοὺς ἀποκοπέντας κλάδους ἢ κλήματα, ἀποβάλλομεν ἐκ τοῦ ἀγροῦ, ἵνα ἢ ἔτοιμος διὰ τὴν σκαφήν. Ἡ σκαφή αὕτη γίνεται ἤδη κατὰ κώνους, ὅπως ἐν τῇ ἀκμαίᾳ σταφιδάμπελῳ, διδομένης προσοχῆς ἵνα μὴ θάπτωνται ὑπὸ τὸ χῶμα τὰ νεαρά κλήματα, περὶ τὰ ὁποῖα μικρὸς λάκκος πρέπει πάντοτε νὰ διατηρῆται.

Μετὰ τὴν σκαφήν ἀκολουθεῖ ἡ βωλοκοπή, ὡς ἐν τῇ συνήθει καλλιιεργείᾳ, μετὰ τὴν βωλοκοπήν δὲ ἕτερον κατόπι σκάλισμα ἐπιπόλαιον (βαμβακόσκαλος) διὰ τὴν καταστροφὴν αὐθις τοῦ χόρτου.

Τὴν ἀνοιξιν ἀρχίζει ἡ βλάστησις ἐκ νέου τῆς σταφιδάμπελου, ἀφθονωτέρα καὶ ῥωμαλεωτέρα ἢ δὴ τῆς τοῦ προηγούμενου ἔτους.

Μετὰ τῆς ἀναπτύξεως τῆς βλαστῆσεως ἀναπτύσσεται καὶ ἡ νόσος τοῦ μύκητος. Τὴν νόσον προλαμβάνομεν καὶ καταπολεμοῦμεν διὰ τοῦ θείου. Ἐχομεν λοιπὸν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὴν θείωσιν.

Ἡ θείωσις ἐν τῇ ἀνεπτυγμένῃ ἄμπελῳ γνωρίζομεν πῶς γίνεται, ἡ δὲ ἐνεκα τῆς μικρᾶς ἀναπτύξεως τῶν νεαρῶν βλαστῶν, αὕτη γίνεται ἐλαφροτέρα καὶ μετριοτέρα.

Οὕτω διανύει τὸ δεύτερον αὐτῆς ἔτος ἡ σταφιδάμπελος.

Κατὰ τὸ τρίτον ἔτος ἐπαναλαμβάνεται ἡ κάθαρσις καὶ κλάδευσις τοῦ ὡς πρέμνου προοριζομένου κλωνὸς εἰς τὸ ὕψος τὸ ὁποῖον ἀρμόζει νὰ δοθῇ εἰς αὐτό. Τὸ ὕψος τοῦτο πρέπει νὰ ᾔηται σχετικὸν πρὸς τὴν τοποθεσίαν τοῦ κτήματος. Εἰς ὑψηλὰς καὶ εὐαέρους τοποθεσίας, τὸ ὕψος τῆς ἀμπέλου δεόν νὰ μὴ ὑπερβαίνει τὰ 0,50 ἕως 0,60. Εἰς χαμηλὰς δὲ καὶ κοιλῶδεις, ἢ εἰς ὑγρὰς γαίας καὶ μέχρις 1 μ.

Οὕτω κλαδεύομενον τὸ κλῆμα εἰς ἓνα ὀρθὸν μόνον κλῶνα, στυλοῦται καὶ προσδένεται ἐπὶ καταλλήλου στηρίγματος, στύλου, καὶ εἰσέρχε-

ται οὕτως εἰς τὴν ἡλικίαν τῆς ἥβης. Αἱ λοιπαὶ ἐργασίαι τῆς σκαφῆς καὶ βωλοκοπῆς, καὶ τοῦ ἐλαφροῦ σκαλίσματος ἔτι ἐπαναλαμβάνονται ὡς καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔτει καθὼς καὶ ἡ θείωσις.

Ἀπὸ τοῦ τρίτου ἤδη ἔτους ἄρχεται μικρὰ καὶ σποραδική ὅλως ἀσήμαντος καρποφορία εἰς τινα κλήματα.

Ἡ καρποφορία ὅμως αὕτη οὔτε κανονικὴ εἶναι, οὔτε ἔχει τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ τελείου καρποῦ.

Κατὰ τὸ τέταρτον ἔτος, συν τῇ τακτικῇ καλλιέργειᾳ, ἀπαιτεῖται πλείοτέρα προσοχὴ περὶ τὴν κάθαρσιν καὶ κλάδουσιν τῆς μορφουμένης ἤδη ἀμπέλου. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν δύο τούτων ἐργασιῶν, ἡ κάθαρσις καὶ ἡ κλάδουσις πρέπει νὰ γίνηται κατ' ἀναλογίαν τινὰ πρὸς τὴν τῆς ἀκμαίας ἀμπέλου.

Ἡ ἀμπέλος ἤδη ὀρθία οὔσα σχηματίζει κεφαλὴν, καὶ περὶ τὴν κεφαλὴν κλάδους. Ἀπαντες οἱ περισσοὶ κλάδοι οἱ κάτωθεν τῆς κεφαλῆς καὶ ἐκ τοῦ νεαροῦ πρέμνου φυέντες ἀποκόπτονται, ἀφίνονται δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ πρέμνου πλάγιοι κλώνες, οἵτινες κόπτονται ἐπίσης κατὰ τὴν κλάδουσιν μέχρι 2 ἢ 3 ὀφθαλμῶν, καὶ σχηματίζεται οὕτως ὁ λεγόμενος σταυρὸς ἐπὶ τοῦ κλήματος.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν γένει ἡ σταφιδάμπελος δὲν πρέπει νὰ κλαδεύηται πρὸς καρποφορίαν, ἀλλὰ πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἐπύρρωσιν τῆς βλαστήσεως, ἥτοι νὰ κλαδεύηται γενναίως.

Ἡ καρποφορία ἥτις κατὰ τοῦτο τὸ ἔτος ἐκδηλοῦται γενικωτέρα, εἶναι οὐχ ἥττον μερικὴ καὶ ἀσθενὴς ἔτι, ἡ δὲ ἐκ ταύτης πρόσδοδος σχεδὸν ἀσήμαντος.

Κατὰ τὸ πέμπτον ἔτος ἡ τέως φυτεία εἶναι ἤδη σταφιδάμπελος τελεία καὶ ἀκμαία. Ἡ καλλιέργεια αὐτῆς οὐδὲν ἔχει πλέον τὸ ἰδιόζον, καὶ ἀκολουθεῖ τοὺς κανόνας τῆς καλλιέργειας τῆς ἀνεπτυγμένης καὶ ἀκμαίας σταφιδάμπέλου. Ἡ κάθαρσις καὶ κλάδουσις ὀφείλει νὰ γίνηται πάντοτε μετ' ἐπιστάσεως καὶ μετὰ φειδοῦς τινος ἤδη, διότι ἐξ αὐτῆς ἤδη ἐξαρτᾶται ὁ βαθμὸς τῆς καρποφορίας ἐν γένει.

Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ κτηματίας ἀρχίζει νὰ ἀπολαμβάνῃ τὴν ἀμοιβὴν τῶν κόπων καὶ δαπάνων αὐτοῦ, ἀμοιβὴν ἥτις αὐξάνει κατ' ἔτος διὰ τῆς αὐξήσεως τῆς προσόδου αὐτοῦ. Καὶ τοι ἀπὸ τοῦ πέμπτου ἔτους ἡ καρποφορία ἄρχεται σχεδὸν πλήρης, οὐχ ἥττον δὲν ἐφθασεν εἰσέτι εἰς τὴν πλήρη ἀκμὴν τῆς. Κυρίως κατὰ τὸ ἑβδόμον ἔτος καθίσταται τελεία καὶ ἄφθονος, ὅτε ἡ

σταφιδάμπελος ἀποκτᾷ ἤδη ὅλα τὰ συστατικά ἀκμαίου φυτοῦ, παράγουσα ἀφθόνους καὶ τελείους καρπούς.

Ἀπὸ τοῦ τετάρτου ἀρχομένη ἔτους σποραδικῶς καὶ ἀσθενῶς ἡ καρποφορία, προβαίνει κατ' ἔτος αὖξουσα καὶ τελειοποιουμένη μέχρι τοῦ ἐβδόμου ἔτους, ὅτε ἀφικνεῖται εἰς ἐντελῆ ἀκμὴν κατὰ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιόν.

Μεταξὺ τοῦ τετάρτου καὶ πέμπτου ἔτους ἀρχεται καὶ ἡ περιτομὴ τῆς ἀμπέλου, ἥτοι ἡ χαραγὴ. Τὸ ἐπιβλαβὲς τοῦ συστήματος τούτου εἰς τὴν φυσιολογικὴν τοῦ φυτοῦ οἰκονομίαν ἐξεθέσαμεν ἐν ἐκτάσει ἐν ἄλλῳ κεφαλαίῳ (κεφ. Δ', 5, σελ. 97). Ἐνταῦθα ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι, ἂν ἡ ἀμπελος ἀπ' ἀρχῆς μείνῃ ἀκεραία καὶ ἀνενόχλητος, ἐν τῇ φυσικῇ αὐτῆς λειτουργίᾳ τῆς καρποφορίας, ἄνευ δηλαδὴ τῆς χαραγῆς, ἥτις εἶναι πληγὴ εἰς τὸ κλῆμα, τὰ προϊόντα αὐτῆς, αἱ σταφυλαί, θὰ ὦσι μὲν ἴσως κατὰ τι λεπτότεραι, ἀλλὰ λεπτότερα, ἥτοι εὐγενεστέρα θὰ ᾔναι ἐν γένει καὶ ὅλη ἡ φύσις αὐτῶν. Χρῶμα, γεῦσις, φλοιός, ἄρωμα, σύστασις, ἅπαντα θέλουσιν ὑπερέχει τῶν τῆς κεχαραγμένης ἀμπέλου. Διὰ τῆς ἐπιμελοῦς δὲ καλλιεργείας καὶ τῆς ἀφθόνου χρήσεως λιπασμάτων, καὶ αὐτὸ τὸ προσὸν τῆς μείζονος ἀφθονίας

τοῦ καρποῦ καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ῥαγῶν αὐτοῦ δύναται νὰ κατορθωθῇ, συνδυαζομένης πρὸς τοῦτο καταλλήλως καὶ τῆς κλαδεύσεως.

Εἶναι λοιπὸν προτιμότερον ὁ ἀποκατασταίνων νέαν σταφιδάμπελον νὰ ἀποφεύγῃ τὴν χαραγὴν, καὶ ἔστω βέβαιος ὅτι ἡ πρόσδοός του ἐκ τούτου οὐδόλως θέλει ἐλαττωθῇ, ἐὰν τὴν καλλιέργειαν αὐτῆς ἐκτελῇ μετὰ τῆς προσηκούσης νοημοσύνης καὶ ἐμπειρίας.

Κατὰ τὸ τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος πρέπει νὰ λιπαίνεται διὰ κόπρου ἢ φυτεία. Τρεῖς ὀκτάδες λιπάσματος τοιούτου εἰσὶν ἐπαρκεῖς. Ἡ λίπανσις αὕτη ἀναπτύσσει ἐν γένει θαυμασίως τὴν ἀμπελον, αὖξάνει δὲ καὶ τελειοποιεῖ τὴν καρποφορίαν. Ἡ λίπανσις γινομένη οὕτως ἐξ ἀρχῆς, εἶναι πολὺ χρησιμώτερα καὶ ὁμοιάζει πρὸς τὸ καλῶς τρεφόμενον ζῷον, τὸ ὁποῖον εἶναι τόσῳ ῥωμαλεώτερον, ὅσῳ μᾶλλον ἔτυχεν ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἡλικίας ἐπαρκoὺς καὶ ὑγιoὺς τροφῆς. Ὁ δαπανῶν διὰ τὴν τοιαύτην λίπανσιν τῆς νεαρᾶς ἀμπέλου δύναται νὰ ᾔ βέβαιος ὅτι ταχέως ἀμειφθήσεται διὰ τὴν προκαταβολὴν τῆς δαπάνης ταύτης ἐκ τῆς ποσότητος καὶ τῆς ποιότητος τοῦ παραχθησομένου καρποῦ.

τοῦ ὑπολογισμοῦ κατὰ πόσον ἡ εἰς αὐτὴν ἐπασχόλησις τοῦ κεφαλαίου εἶναι ἐπικερδὴς καὶ συμφέρουσα.

Ἵνα ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος γίνηται ἀσφαλῶς πρέπει νὰ ᾔηται ἀκριβῶς γνωστὴ ἡ καλλιεργούμενη ἔκτασις. Τὴν ἔκτασιν τοῦ κτήματος αὐτοῦ ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς ἕκαστος ἰδιοκτήτης, καὶ οὐ μόνον τὴν ἐν συνόλῳ ἔκτασιν, ἀλλὰ καὶ τὰς λεπτομερείας αὐτῆς, ἐὰν μάλιστα καταμερίζεται αὕτη εἰς τὴν καλλιέργειαν διαφόρων προϊόντων. Πρὸς τοῦτο εἶναι καλὸν νὰ κέκτηται ὁ κτηματίας στοιχειώδεις τινὰς γνώσεις χωρομετρίας, ὅπως δύνηται οὕτως ἄνευ συνδρομῆς γεωμέτρου ἢ μηχανικοῦ νὰ ἐξακριβώσῃ οἰκονομικῶς τὴν ἔκτασιν, καὶ διαιρῇ ἀναλόγως πρὸς αὐτὴν τὴν ἐργασίαν τῆς καλλιέργειας του, ὑπολογίζῃ δὲ καὶ τὰς δαπάνας αὐτῆς ἀκριβῶς.

Ἡ ἔκτασις τῆς γῆς μετρεῖται παρ' ἡμῖν διὰ τῶν στρεμμάτων, συνισταμένων ἐκ 1000 τετραγωνικῶν βασιλ. πήχεων ἢ μέτρων. Ἡ πλευρὰ ἐκάστου στρέμματος εἶναι $31,622/\sqrt{1000}$ ἢ 41, 108/ $\sqrt{1000}$ πήχεις τεκτονικοὶ Πατρῶν. Τὸ ὅλον δὲ στρέμμα ἀναλογεῖ πρὸς 1,686,66 πήχεις τεκτονικοὺς τετραγωνικοὺς. Ἀρχαιότερον ὑπῆρχεν ἐν χρήσει τὸ παλαιὸν λεγόμενον στρέμμα

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΛΟΓΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'

1. Δαπάναι καλλιεργείας.

Βάσις τῆς ἐργασίας παντὸς νοήμονος γεωπόνου ὀφείλει νὰ ᾔηται ὁ ὑπολογισμὸς, ἥτοι ἡ ἐξέτασις τῆς δαπάνης καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς προσδοκωμένης προσόδου, καὶ τῆς προκυφούσης ἐντεῦθεν ὠφελείας αὐτοῦ ἐν γένει. Ἐκ τοῦ ὑπολογισμοῦ τούτου θέλει ὁδηγηθῇ εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν γένει, καὶ θέλει διαγνώσῃ κατὰ πόσον ἐστὶ συμφέρουσα καλλιέργειά τις, καὶ κατὰ πόσον αὕτη καθίστησι παραγωγικὸν τὸ κεφάλαιόν του.

Ὡς πᾶσα ἐργασία σκοπεῖ τὴν ἐπωφελεῖ ἐπασχόλησιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν κεφαλαίου τινός, οὕτω καὶ ἡ καλλιέργεια ὀφείλει νὰ ἐρευνηθῇ διὰ

μεγαλείτερον τοῦ ἤδη ἐγχεκριμένου βασιλικοῦ στρέμματος κατὰ 270 περίπου τετραγωνικά μέτρα· ἡ σχέσις αὐτοῦ ἀκριβῶς εἶναι ὡς 1:1,269,696.

Ὁ κτηματίας λοιπὸν πρέπει νὰ γνωρίζῃ ἀκριβῶς τὴν ποσότητα τῶν στρεμμάτων τοῦ κτήματος αὐτοῦ, ὁποῖαν ἐν αὐτῷ ἔκτασιν κατέχουσιν αἱ ἄλωνα, ὁποῖαν αἱ τυχόν τάφροι, ὁρόμοι, ὁρμίσκοι, ἢ διάφοροι ἄλλαι φυτεῖαι, οὕτω δὲ θέλει δύνασθαι νὰ ὑπολογίζῃ ἀκριβῶς τὴν κατὰ στρέμμα πρόσδοτον τὴν ὁποῖαν ἀπολαμβάνει, καὶ τὴν ἀναλογοῦσαν τῆς καλλιεργείας δαπάνην ἐφ' ἐκάστου στρέμματος ἰδίᾳ.

Αἱ δαπάναι τῆς καλλιεργείας εἰσὶ σχετικαὶ πρὸς τὴν ποιότητα τῆς γῆς ἀφ' ἑνός, καὶ τὴν ποιότητα αὐτῆς ταύτης τῆς καλλιεργείας ἀφ' ἑτέρου, ἐνταῦθα δὲ θέλομεν ἔχει διηνεκῶς ὡς βάσιν τὸν μέσον ὅρον ἀμφοτέρων.

Οὕτως ἐν τῇ τακτικῇ καλλιεργείᾳ ἀπαιτεῖται δαπάνη

1) Καθάρσεως καὶ κλαδεύσεως ἡμερομ. μέσος ὅρος	1,30
2) Σκαφῆς	3,50
3) Βωλοκοπῆς (σκαλίσματος)	2,75
4) Χαραγῆς	1 —
5) Θειώσεως	0,35
6) Τρυγητοῦ	5 — 13,90

7) Στυλώσεως καὶ δεσίματος	1,50
8) Ἐκφύλλισμα, βλαστολογία, κλ.	1,70 3,20
Κατὰ στρέμμα ἐν ὅλῳ ἡμερομίσθια	17,10
Ἐξ αὐτῶν τὰ μὲν 13,90 ἀνδρικὰ πρὸς δρ. 3, φέρουσι	41,70
Τὰ δὲ 3,20 γυναικεῖα » »	1,50 4,80
Ἀξία 40 ὀκ. θείου πρὸς 20 λεπτά	2,80
Ἐπιστάσια κατὰ μέσον ὅρον	5 —
Ἦτοι μέση δαπάνη καλλιεργείας κατὰ στρέμμα Δρ.	54,30

Ἐὰν ἤδη εἰς τὰ ἀνωτέρω προσθέσωμεν καὶ διὰ τὴν ἐργασίαν τῆς περιλαγκώσεως (ἐξελάκωμα) 1 ἡμέρ. κατὰ στρέμμα, ἔχομεν ἐν ὅλῳ ἡμερ. 18,10 καὶ δαπάνην δρ. 5 $\frac{1}{10}$ ἐν ὅλῳ.

Καὶ αὕτη μὲν εἶναι ἡ κανονικὴ δαπάνη τῆς κοινῆς μέσης καλλιεργείας ἄνευ προσθήκης λιπασμάτων, ἄνευ τῆς ἀξίας τῶν ἀνανεουμένων ἐκάστοτε σπύλων, καθὼς καὶ τῶν ἀνανεουμένων ἀμπέλων διὰ καταβολάδων ἢ συμμάτων. Ἡ δαπάνη τῆς λιπάνσεως δὲν δύναται νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὰς ἐτησίας δαπάνας, διότι οὔτε γίνεται οὔτε πρέπει ἡ χρῆσις λιπασμάτων κατ' ἔτος.

Διὰ τὴν λίπανσιν ἀπαιτεῖται·

- 1ον Βαθυτέρα περιλάκωσις, ἥτοι προσθήκη ἡμίσεως ἡμερομισθίου ἔτι εἰς τὴν τακτικὴν τοιαύτην (ἐκ 3 δρ.) Δρ. 1,50
2000 ὀκάδες προβατείας κόπρου κατὰ στρέμμα, ἥτοι ἐπὶ 400 κλημάτων πρὸς 5 ὀκ. κατὰ πρῶτον πρὸς 2 δρ. 40 καὶ ἀγώγιον 40 λ. τὰς 100 ὀκ. ἥτοι πρὸς δρ. 2,80/100 κατ' ὀκῶν..... 56 —

$\frac{1}{2}$ ἡμερομίσθιον διανομῆς τοῦ λιπάσματος 4,50 » 0,75

Κατὰ στρέμμα δαπάνη λιπάνσεως Δρ. 58,25

Ἄλλ' ἡ δαπάνη αὕτη, ὡς προεῖπομεν, δὲν εἶναι ἐτησία, καὶ ἂν ὑπολογίσωμεν ταύτην κατὰ πενταετίαν τοῦλάχιστον ἀνανεουμένην, τότε ἔχομεν $58,25 \cdot 5 = 14:65$ κατ' ἔτος, ἥτοι . . . Δρ. 14,65 καὶ ἡ λοιπὴ ὡς ἀνωτέρω καλλιέργεια . . . » 57 —

Ἐν συνόλῳ μετὰ τῆς λιπάνσεως . . Δρ. 68,65

Ἐξετάσωμεν ἤδη τὴν κατὰ στρέμμα πρόσδοσιν τῆς σταφιδαμπέλου. Ἡ κατὰ μέσον ὅρον παραγωγὴ δὲν ὑπερβαίνει τὰς 600 λίτρας ξηρᾶς σταφίδος κατὰ στρέμμα, ἀντιστοιχοῦσας πρὸς 900 ὀκ. χλωρῶν σταφυλῶν. Ἐπειδὴ ὅμως ὑπολογίζομεν τὴν καλλιέργειαν μετὰ τοῦ λιπάσματος, πρέπει νὰ ἀναβιβάσωμεν τὴν παραγωγὴν εἰς 700 λίτρας τοῦλάχιστον κατὰ μέσον ὅρον κατὰ στρέμμα.

Ὑπολογίζοντες ἤδη τὴν ἀξίαν τοῦ ἡμετέρου σταφιδοκάρπου (Πατρῶν) πρὸς 200 δρ. κατὰ χιλιάδα λιτρῶν, ἔχομεν δι' ἀξίαν 700 λιτρῶν πρὸς δρ. 200 $\frac{0}{100}$. . . Δρ. 140

Ἐλαττον δαπάνης ἀποκαθάρσεως πρὸς 50 λ. καὶ ἀγωγίου μεταφορᾶς πρὸς δρ. 3, ἥτοι δρ. 3,50 $\frac{0}{100}$. . . » 2,45

Γενικὴ ἀνεκκαθάριστος πρόσδοδος κατὰ στρέμμα . » 137,55

Ἄλλ' ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου θὰ ἀφαιρέσωμεν

ἔτι τοὺς φόρους, ἥτοι ἔγγειον πρὸς 13 δρ. (*) δημοτικὸν πρὸς δρ. 4 καὶ λιμενικὸν πρὸς 1. Ἐν

ὅλῳ δρ. 18 $\frac{0}{100}$. . . » 12,60

Ὑπόλοιπον προσόδου . . . » 124,95

Ἐκπίπτοντες ἤδη τὰ ὡς ἀνωτέρω ἔξοδα καλλιέργειας . . . » 68,65

Μένει καθαρὰ πρόσδοδος κατὰ στρέμμα . . Δρ. 56,30.

Ἡ πρόσδοδος αὕτη, λογιζομένης τῆς μέσης ἀξίας κατὰ στρέμμα σταφιδαμπέλου εἰς δραχ. 700, ἀναλογεῖ πρὸς 8 $\frac{0}{100}$ ὡς ἔγγιστα. Ἐὰν δὲ ἀφαιρέσωμεν τὴν δαπάνην λιπάσματος, καταβιβάσωμεν δὲ καὶ τὴν παραγωγὴν εἰς 600 μόνον λίτρας κατὰ στρέμμα, θέλομεν ἔχει τὸ αὐτὸ περίπου ἀποτέλεσμα.

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ὅμως ποσοῦ τῆς καθαρᾶς προσόδου δέον νὰ ἀφαιρέσωμεν ἔτι τὴν ἐκάστοτε φθορὰν τοῦ κτήματος, ἥτοι τὴν δαπάνην νέων συμπληρωματικῶν ἐμφυτεύσεων, εἰς ἀνανέωσιν τῶν φθαρέντων φυτῶν, ἀνανέωσιν στύλων, ἐπισκευὴν καὶ ἀξίαν ἐργαλείων κλ. Καίτοι δὲν εἶ-

(*) Χάριν μείζονος ἀκριβείας ἀφαιροῦμεν τὸν ἔγγειον φόρον ἂν καί, ὡς γνωστόν, ὁ φόρος οὗτος κυρίως ἐπιβαρύνει τὸ ἐμπόριον καὶ οὐχὶ τὸν παραγωγόν· ἐὰν δὲ μὴ ὑπολογισθῇ ὁ φόρος οὗτος εἰς τὰς δαπάνας τῆς παραγωγῆς, ἐπέρχεται ἔτι εὐνοϊκώτερον τὸ ἐξαγόμενον τῆς καθαρᾶς προσόδου, ὑπερβαῖνον τὸ 8 $\frac{0}{100}$.

ναι δυνατόν νὰ ὑπολογίσῃ τις ἀκριβῶς τὴν ταύτην δαπάνην, οὐχ ἤττον νομίζομεν ὅτι κατὰ προσέγγισιν δύναται νὰ ὀρισθῇ αὕτη εἰς 5 %, ἐπὶ τῆς καθαρᾶς προσόδου. Οὕτω θέλομεν ἔχει 56,30 — 2,80 = 53,50, ἢ ἐν ἀκεραίῳ δρ. 54 καθαρᾶς προσόδου κατὰ στρέμμα.

Τὴν πρόσοδον ταύτην ἥτις βεβαίως δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητος, δύναται νὰ αὐξήσῃ ἔτι ἡ φιλοπονία καὶ νοημοσύνη τοῦ γεωργοῦ διὰ τῆς ἐπιμελημένης καλλιέργειας καὶ τῆς ἐπαρκοῦς λιπάνσεως, διὰ τῶν ὁποίων δύναται ν' αὐξηθῇ καὶ ἡ κατὰ στρέμμα παραγωγή, καὶ ἡ κατὰ χιλιάδα ἀξία τοῦ προϊόντος ἐκ τῆς σχετικῆς καλλιτέρας ποιότητος αὐτοῦ.

Ἡ πρόσοδος αὕτη ὅπως δὴ ποτε εἶναι ἀνωτέρα τῆς ἐκ τῆς κρινῆς ἀμπέλου. Ἡ ἀμπέλος παράγουσα 600 ὀκ. σταφυλὰς κατὰ στρέμμα κατὰ μέσον ὄρον, τιμωμένης πρὸς 12 δρ. τὰς 100 ὀκ. φέρει . . . Δρ. 72

Ἀφαιρουμένης δὲ τῆς δαπάνης καλλιέργειας » 35

Ὑπολείπεται καθαρὰ πρόσοδος. Δρ. 37

Ἡτοι κατὰ πολὺ ἐλάσσων τῆς αὐτῆς σταφιδαμπέλου.

2. Δαπάνη ἐμφυτεύσεως σταφιδαμπέλου.

Α'ον ἔτος. Ἀξία ἀγροῦ (μέσος ὄρος) τὸ στρέμμα Δρ. 80—

Ἐκχέρσωσις ἀγροῦ 5 ἡμερομίσθια πρὸς 3 δρ. 15—

Κάθαρσις τοῦ ἀγροῦ ἀπὸ λίθων, ριζῶν κλ. 3 ἡμερ. πρὸς 1,50 δρ. 4,50

Ὅρυξις λάκκων (γουδιῶν) 5 ἡμερομ. πρὸς 3 δρ. 15—

Ἐμφύτευσις 4 ἡμ. πρὸς 3 δρ. 12—

Ἀξία φυτοῦ 3—

Ἀνασκαφή ἀγροῦ (βάλαρος) 5 ἡμερ. πρὸς 3 δρ. 18—

Περιχαράκωσις τοῦ ἀγροῦ διὰ τὰ φερῶν 3 ἡμερ. πρὸς 3 δρ. 9—

Σκάλισμα τῆς φυτείας δις 6 ἡμερ. πρὸς 3 δρ. 18—

Δαπάνη πρώτου ἔτους Δρ. 174,50 174,50

Β'ον ἔτος. Σκαφή 4 ἡμερ. πρὸς 3 » 12—

Βωλοκοπή (σκάλισμα) 3 ἡμερομ. πρὸς 3 δρ. 9—

Κλάδευσις 1/2 ἡμ. πρὸς 3 δρ. . . . 1,50

Περιλάκκωσις καὶ κάθαρσις ριζιδίων 2 ἡμ. πρὸς 3 δρ. 6—

2ον σκάλισμα 2 ἡμ. πρὸς 3 δρ. . . 6—

Δαπάνη δευτέρου ἔτους Δρ. 34,50 34,50

Γ'ον ἔτος. Κλάδευσις καὶ κάθαρσις 1 ἡμερ. δρ. 3—

Σκαφή 4 ἡμ. πρὸς 3 δρ. 12—

Βωλοκοπή 3 ἡμ. πρὸς 3 δρ. . . . 9—

Στύλωμα καὶ δέσιμον κλημάτων 2 ἡμερ. πρὸς 1,50 δρ. 3—

Ἀξία 400 στύλων πρὸς 40 δρ. καὶ 1000 σχοίνων (βούρλων) πρὸς 1 δρ. . . 16—

Θείωσις 40 λ. καὶ ἀξία 5 ὀκ. θείου πρὸς 28 λ. δρ. 1,80

Δαπάνη τρίτου ἔτους Δρ. 44,80 44,80

Δον ἔτος. Πλήρης καλλιέργεια.. »	57—
Λίπανσις	58,25
Δαπάνη κατὰ τὸ 4 ἔτος ..	415,25
Δαπάνη τεσσάρων ἐτῶν	Δρ. 369,05
Τόκος κεφαλαίων	» 61,95
Ἀξία ἐν συνόλῳ ἐκάστου στρέμματος μετὰ 4 ἔτη.....	Δρ. 434,00
Ἀλλ' ἀπαιτεῖται ἐπταετία πλήρης πρὸς ἐντελῇ καρποφορίαν τῆς σταφιδαμπέλου διδ καὶ ἔχομεν ἔτι νὰ προσθέσωμεν	
1) τὴν δαπάνην 3 ἐτῶν καλλιέργειας πρὸς 37 δρ.....	Δρ. 171 —
2) τόκον ἐπ' αὐτῶν διὰ τὴν διετίαν »	28,50
Ἐν ὅλῳ δαπάνη τριετίας	Δρ. 199,50
Ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου δέον νὰ ἐκπέσωμεν τὴν ἀπὸ τοῦ 4 ἔτους ἀρχομένην ἥδη παραγωγὴν λογιζομένην εἰς 600 λίτρας κατὰ τὰ τρία ἔτη ἥτοι 600 λίτραι πρὸς 200 δρ.	120—
Ἐλαττον δασμοῦ καὶ ἐξόδων 12,50	107,50 — 92,00
Ἐν ὅλῳ δαπάνη κατὰ τὸ ἐπταετὲς διάστημα.....	Δρ. 526—
Εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο προσθέτοντες ἥδη καὶ τὴν προσωπικὴν ἐργασίαν τοῦ ἐμφυτευτοῦ, λογιζομένην εἰς δρ. 20 κατὰ στρέμμα, ἔχομεν διὰ τὴν ἐπταετίαν...	Δρ. 140—
Ἀξία πλήρους ἀμπελῶνος μετὰ ἐπταετίαν	Δρ. 666—
Ὅθεν ἡ ὀλικὴ δαπάνη πρὸς ἀποκατάστασιν τελείας σταφιδαμπέλου μέσης ποιότητος γῆς καὶ μέσης καλλιέργειας ἀνέρχεται κατὰ τὸ διάστημα	

τοῦτο εἰς δρ. 666 ἢ ἵνα στρογγυλώσωμεν τὸν ἀριθμὸν δρ. 700 κατὰ στρέμμα.

Ἐὰν ἤδη ἡ ποιότης τῆς γῆς ἦναι κακὴ, οἷον καθ' ὑπερβολὴν πετρώδης, ἢ λίαν συμπαγῆς καὶ πυκνὴ, ἢ δασώδης, ἢ λίαν ὑγρὰ ὥστε νὰ χρήζη ἀποξηράνσεως καὶ ὑγιάνσεως, ἀπαιτοῦνται πρόσθετοί τινες δαπάναι ἔτι, αἵτινες δύνανται νὰ ὑπολογισθῶσι κατὰ μέσον ὅρον εἰς δρ. 100 καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦτο, καὶ τότε τὸ σύνολον τῆς ἀξίας τῆς σταφιδαμπέλου ἀνέρχεται εἰς δρ. 800.

Εἰς τὰς δαπάνας ἐν γένει ὑπελογίσθη λίαν μετρίως ἡ προσωπικὴ ἐργασία καὶ ἐπασχόλησις τοῦ ιδιοκτῆτου ἢ ἐμφυτευτοῦ, ἡ ἀξία τῆς ὁποίας εἶναι πολὺ ἀνωτέρα, μὴ δυναμένη ἀκριβῶς νὰ ὀρισθῇ.

Οὕτως ἡ δαπάνη ἀποκαταστάσεως νέου κτήματος ἐκ σταφιδαμπελῶνος εἶναι σχεδὸν ἴση, καὶ ἐνίοτε ἀνωτέρα τῆς μέσης ἀξίας τελείου ἐτοίμου κτήματος μέσης ποιότητος. Τοιαῦτα κτήματα τιμῶνται συνήθως 600 ἕως 700 δρ. κατὰ στρέμμα. Ἀλλ' ἡ ἀγορὰ ἐτοίμου ἀμπελῶνος μολονότι ἀπαλλάσσει τὸν ἀγοραστὴν πολλῶν κόπων καὶ φροντίδων τὰς ὁποίας ἀπαιτεῖ ἡ ἐξ ἀρχῆς ἀνάπτυξις αὐτοῦ, οὐχ ἥττον ἔχει τὰ μει-

τὴν ἐξαγωγήν, καὶ τῆς ἐλλείψεως κτηματολογίου, δὲν ὑπάρχουσιν ἀτυχῶς ἀκριβεῖς στατιστικαὶ πληροφορίες περὶ τῆς κατ' ἐποχὰς ἀναπτύξεως καὶ ἐπεκτάσεως τῆς καλλιεργείας. Ὅθεν εὐρίσκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πορισθῶμεν τὰ περὶ αὐτῆς ἐξ ὑπολογισμοῦ ἐκ τῶν ἐκάστοτε ἐσοδειῶν, αἵτινες παριστῶσιν, ὡς εἰκός, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀκριβῶς τὴν καλλιεργουμένην ἐκάστοτε ἔκτασιν, καὶ τὸ ποσὸν τῶν τελείως ἀνεπτυγμένων ἀμπελώνων.

Πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 ἡ σταφιδάμπελος ἐκαλλιεργεῖτο λίαν περιορισμένως ἐν μόναις ταῖς ἐπαρχίαις Πατρῶν, Αἰγιαλείας καὶ Κορινθίας. Ἡ ἐνιαύσιος παραγωγή αὐτῶν μόλις ἀνήρχετο εἰς 9 ἢ 10 ἑκατομμύρια Ἑνετικῶν λιτρῶν.

Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν ἡ ἐπελθοῦσα πανταχοῦ ἐρήμωσις τοῦ τόπου ἐπέφερε τὴν καταστροφὴν τοῦ προϊόντος τούτου, ὡς καὶ πάσης σχεδὸν ἄλλης καλλιεργείας, ἐν μέρει δὲ μόνον διεσώθησαν σταφιδαμπελώνες τινες κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Αἰγιαλείας, καὶ ὀλίγιστοι ἐν Πάτραις. Ἡ ἐξαγωγή κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡλαττώθη μέχρι τοῦ ἡμίσεως περίπου, ἤτοι εἰς 4 ἕως 5 ἑκατομμύρια λιτρῶν.

Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ βασιλείου, ἡ γεωργία ἤρχισεν ἀμέσως ἀναλαμβάνουσα, μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ καλλιέργεια τῆς σταφιδαμπέλου, ἣτις ἀναπτυσσομένη βαθμὴδὸν ἐπεξετάθη καὶ εἰς ἄλλας τῆς Πελοποννήσου ἰδίως ἐπαρχίας, οὕτω δὲ τῷ 1848 ἡ ἐσοδεία ἀνῆλθεν ἤδη εἰς 33 ἑκατομμύρια.

Ἄλλ' ἐκ τοῦ ἐπομένου πίνακος γίνεται καταφανὴς ἡ ἀνάπτυξις αὕτη εἰς τε παραγωγήν καὶ εἰς ἔκτασιν καλλιεργείας.

ΠΙΝΑΞ Α'

Έτος Παραγωγής	Έσοδα εις λίτρας Ένετικάς			Καλλιεργεία εις στρέμματα		
	Έλλάδος	Έπτανήσου	Έν όλω	Έλλάδος	Έπτανήσου	Έν όλω
1830	5,000,000	14,000,000	19,000,000	10,000	28,000	38,000
1845	14,000,000	25,000,000	39,000,000	28,000	50,000	78,000
1848	33,000,000	31,000,000	64,000,000	66,180	63,200	129,380
1851 α'	55,221,000	31,068,000	86,289,000	110,442	62,136	172,578
1852 β'	14,377,000	13,525,000	27,902,000	—	—	—
1853	6,922,500	7,348,500	14,271,000	—	—	—
1854	6,500,000	7,455,000	13,955,000	—	—	—
1855	9,590,000	7,250,000	17,840,000	—	—	—
1856	30,900,000	16,811,000	56,711,000	—	—	—
1857	38,870,000	9,270,000	48,140,000	—	—	—
1858	53,900,000	16,295,000	70,195,000	—	—	—
1859	48,600,000	23,750,000	72,350,000	—	—	—
1860	80,514,000	29,714,000	110,228,000	161,000	59,428	220,428

α'. Το 1851 υπήρξε το τελευταίον πρὸ τῆς ἀσθενείας ἔτος.

β'. Ἀπὸ τοῦ 1852 μέχρι τοῦ 1855 ἐλυμάνετο ἡ ἀσθένεια τὰς ἀμπέλους, τὸ δὲ 1856 ἐγένετο γενική ἡ θέλωσις καὶ ἤρξατο ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆς τῆς παραγωγῆς.

Έτος Παραγωγής	Έσοδα εις λίτρας Ένετικάς			Καλλιεργεία εις στρέμματα		
	Έλλάδος	Έπτανήσου	Έν όλω	Έλλάδος	Έπτανήσου	Έν όλω
1861	68,840,000	22,237,000	91,077,000	—	—	—
1862	77,106,000	28,540,000	105,646,000	—	—	—
1863	89,890,000	31,100,000	120,990,000	179,880	62,200	242,080
1864	80,514,000	27,265,000	107,779,000	—	—	—
1865	83,500,000	27,900,000	111,400,000	—	—	—
1866	86,992,000	29,408,000	116,400,000	213,700	60,600	280,300
1867	106,850,000	33,300,000	140,150,000	—	—	—
1868	92,100,000	25,666,000	117,766,000	173,800	47,364	221,164
1869	86,900,000	23,682,000	110,782,000	—	—	—
1870	89,200,000	25,500,000	114,700,000	—	—	—
1871	135,619,000	37,544,000	173,163,000	271,238	75,088	346,326
1872	120,450,000	31,850,000	152,300,000	—	—	—
1873	124,700,000	30,560,000	155,260,000	—	—	—
1874	131,010,000	32,281,000	163,291,000	—	—	—
1875	126,570,000	27,500,000	154,070,000	—	—	—
1876	151,600,000	33,210,000	184,810,000	303,200	66,420	369,620
1877	137,070,000	35,170,000	172,240,000	—	—	—
1878	179,580,000	37,920,000	217,500,000	359,160	75,840	435,000

Ἐκ τοῦ ὀπισθεν πίνακος παρατηροῦμεν ὅτι κατὰ τὸ τελευταῖον πρὸ τῆς νόσου ἔτος (1851) ἡ ἐσοδεία ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀνώτερον σημεῖον τῆς παραγωγῆς ἕως τότε, συμποσωθεῖσα εἰς 55,221,000 λίτρας σταφιδοκάρπου ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι, ἀντιπροσωπεύοντος ἑκτασιν καλλιιεργείας 110,000 στρεμμάτων. Τῷ δὲ 1871 ἦτοι μετὰ εἰκοσαετίαν τὸ ποσὸν τῆς παραγωγῆς εἶναι σχεδὸν τριπλασίως ἀνώτερον, καὶ συνεπῶς καὶ ἡ ἑκτασις τῆς καλλιιεργείας τοῦ προϊόντος τούτου. Ἐνῷ δὲ ἡ τεραστία ὄντως ἀνάπτυξις αὕτη ἔλαβε χώραν ἐν τῷ παλαιῷ βασιλείῳ, ἡ κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἐν Ἑπτανήσῳ διαφορὰ τῆς παραγωγῆς, καὶ ἐπομένως καὶ τῆς καλλιιεργείας εἶναι ἐλαχίστη καὶ σχεδὸν μηδαμινή, μᾶλλον ἀποτελεσμα μεγαλειτέρας εὐφορίας κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο, ἢ πραγματικῆς αὐξήσεως τῆς καλλιιεργείας.

Παραβάλλοντες δὲ τὴν τοῦ τελευταίου ἔτους παραγωγὴν, τὴν καὶ ἀνωτέραν πασῶν τῶν προηγουμένων, βλέπομεν ὅτι ἀπὸ τοῦ 1851 μέχρι τοῦ 1878, ἦτοι κατὰ τὸ διάστημα εἰκοσιεπτὰ ἐτῶν, ἡ ἐν Ἑλλάδι παραγωγὴ ἐτετραπλασιάσθη σχεδόν, καὶ συνεπῶς καὶ ἡ ἑκτασις τῆς καλλιιεργείας, ἐνῷ ἐν Ἑπτανήσῳ ἔμεινε μᾶλλον στάσιμος.

Οὐχ ἤττον ἐν συνόλῳ εἶναι τφόντι τεραστία ἢ ἐπίδοσις τοῦ κλάδου τούτου τῆς γεωργίας· ἐὰν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ σταφιδάμπελος καλλιιεργεῖται εἰς ὀλίγας μόνον σχετικῶς ἐπαρχίας τοῦ ὅλου κράτους, δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ εἰς αὐτὴν γενομένη πρόσδος εἶναι σχετικῶς ὑπερτέρα παντὸς ἄλλου προϊόντος.

Ἡ καλλιέργεια τῆς κοινῆς ἀμπέλου, καλύπτουσα τῷ 1830 24,000 στρέμματα, ἀνῆλθεν εἰς 500,000 περίπου τῷ 1865, καὶ ἡ σήμερον καλλιιεργουμένη ἑκτασις εἶναι ἔτι μεγαλειτέρα ἐννοεῖται. Ἡ παραγωγὴ τοῦ οἴνου ἀνερχομένη εἰς 5 ἑκατομμύρια ὀκάδας κατὰ τὸ 1832, ἀνῆλθε κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα εἰς 1,850,679 βαρέλας (μέτρον ἐκ 50 ὀκάδων.) Ἐνταῦθα ἡ πρόσδος εἶναι ἐπίσης καταπληκτικὴ, ἀλλ' οὐχ ἤττον δὲν ἐξισοῦται πρὸς τὴν τῆς σταφιδάμπελου, καθόσον ἡ ἄμπελος καλλιιεργεῖται καὶ εὐδοκιμεῖ ἐξ ἴσου καθ' ὅλον τὸ κράτος, καὶ ἐπομένως τὸ στάδιον τῆς ἀναπτύξεως αὐτῆς ὑπῆρχε πολὺ εὐρύτερον.

Ἡ προτίμησις αὕτη τῆς καλλιιεργείας τῆς σταφιδάμπελου, καὶ ἡ τόσον ταχεῖα καὶ εὐρεῖα ἐπέκτασις αὐτῆς εἶναι αἱ εὐγλωττότεραι ἀποδείξεις ὅτι τὸ προϊόν τοῦτο παρέχει τὴν μεῖζονα

σχετικῶς πρόσοδον παντὸς ἄλλου, καίτοι ὑπὸ πλείστων περιστοιχούμενον κινδύνων, καὶ τῆς καλλιεργείας αὐτοῦ οὐσης δαπανηροτέρας καὶ ἀπαιτούσης μείζονας μερίμνας.

Ἀπὸ τοῦ 1851, τοῦ τελευταίου πρὸ τῆς νόσου ἔτους, ὅπερ ὑπῆρξεν ἐκτάκτως εὐφορον, ἀποδόσαν τὴν ἀνωτέραν ἕως τότε παραγωγὴν, ἐκ 55 ἑκατομμυρίων λιτρῶν ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι καὶ 86,289,000 ἐν ὅλῳ μετὰ τῆς Ἑπτανήσου, ἤτοι κατὰ 22 ὄλα ἑκατομμύρια ὑπερτερῆσαν τὴν τοῦ ἀμέσως προηγουμένου ἔτους (1850), ἔχομεν ἀμέσως τὴν περαστίαν ἐλάττωσιν τοῦ ποσοῦ κατὰ τὸ 1852, εἰς 14 μόνον ἑκατομμύρια περιορισθείσης τῆς ἐν Ἑλλάδι παραγωγῆς, ἕνεκα τῆς ἐνσκηψάσης γενικῶς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο νόσου. Ἡ ἐλάττωσις αὕτη ἐξακολουθεῖ αὐξουσα μέχρι τοῦ 1854, ὅτε ἔφθασε τὸ κατώτερον αὐτῆς σημεῖον, ἐλαττωθείσης τῆς παραγωγῆς εἰς $6\frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια μόνον, ἤτοι εἰς τὸ ἐννεατημόριον περίπου τῆς τοῦ 1851. Ἀπὸ τοῦ 1855 ὁμῶς ἀρχίζει αὐξήσις πάλιν, διότι ἀπὸ τοῦ ἔτους ἐκείνου ἐγένετο σπαράδην χρήσις τῆς θειώσεως, καὶ ὁ δὴ ἀνέρχεται ἡ παραγωγὴ τοῦ ἔτους τούτου εἰς $9\frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια περίπου. Ἀλλὰ τὸ 1856 εἶναι τὸ ἔτος τῆς σωτηρίας,

διότι κατ' αὐτὸ γενικευθείσης ἤδη τῆς θειώσεως, ἐπετεύχθη ἡ λύτρωσις τῆς καρποφορίας, καὶ ἡ παραγωγὴ ἀνῆλθεν εἰς 40 ὡς ἐγγιστα ἑκατομμύρια ἐν Ἑλλάδι, καὶ 17 ἑκατ. ἐν Ἑπτανήσῳ.

Σημειωτέον ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς νόσου πλεῖστα μὲν κτήματα εἶχον ἐγκαταλειφθῆ ὅλως ἀκαλλιέργητα ὑπὸ τῶν ιδιοκτητῶν, οἵτινες εἶχον ἐξαντλήσει πάντα πόρον, δαπανῶντες εἰς καλλιέργειαν ἄνευ εἰσοδήματός τινος, πλεῖστα δὲ ἄλλα εἶχον τελείως ἐκριζωθῆ καὶ ἐμφυτευθῆ δι' ἄλλων προϊόντων, πλεῖστοι δὲ ιδιοκτῆται εἶχον ἀποκόψει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ἐδάφους τὰς ἀμπελούς, ὡς μέσον θεραπευτικὸν κατὰ τῆς νόσου. Οὕτως ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο παραχθεῖσα ποσότης ἦτο προῖδν ἐλαττωθείσης ἤδη καλλιεργείας. Οὐχ ἦττον τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἠννοήθη καὶ δι' ἐκτάκτου εὐφορίας καὶ ἀφθόνου ἐν γένει καρποφορίας.

Ἐκτοτε διαρκῶς ἐξηκολούθησεν αὐξουσα κατ' ἔτος ἡ παραγωγὴ, μετὰ μικρῶν τινων μειώσεων ἐνίοτε, προσερχομένων εἴτε ἐκ φυσιολογικῶν αἰτιῶν ἐλάσσονος γονιμότητος, εἴτε καὶ ἕνεκα φθορᾶς ἐξ ἀτμοσφαιρικῶν περιπετειῶν. Οὕτω τῷ 1857 ἔχομεν μικρὰν ἐλάττωσιν, ἀντὶ σπουδαίας αὐξήσεως ἣν ἦτο ἐπόμενον νὰ παρουσιάσῃ ἡ παραγωγὴ τοῦ ἔτους τούτου. Ἀλλ' εἶναι πρόσ-

φατος ἔτι εἰς τὴν μνήμην πολλῶν ἢ κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἐπελθοῦσα καταστροφή τοῦ καρποῦ ἐκ τῶν ἐπανειλημμένων καὶ διαρκῶν κατὰ τὸν τρυγητὸν βροχῶν.

Τέλος ἀπὸ τοῦ 1860 ἡ παραγωγή ὑπερβαίνει ἤδη τὸ ἀνώτατον τοῦ 1851 ποσόν, ἀνελθοῦσα εἰς $80\frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια. Τὸ ποσὸν τοῦτο εἶναι σχεδὸν σταθερὸν μὲ μικρὰς ἀλλοιώσεις αὐξομειώσεων μέχρι τοῦ 1867, ὅτε ἡ ἐσοδεία ἀφικνεῖται εἰς 107 περίπου ἑκατομμύρια, μετὰ 9 δὲ ἔτη ἦτοι τὸ 1876 ἔχομεν τὴν ἀνωτέραν πασῶν ἐσοδείαν 152 ἑκατομμυρίων ὡς ἔγγιστα ἐν Ἑλλάδι καὶ 33 ἑκατομμυρίων ἐν Ἑπτανήσῳ, ἦτοι 185 ἐν ὅλῳ ἑκατομ. εἰς στρογγύλον ἀριθμόν.

Τὸ ἐπόμενον ἔτος 1877 παρουσιάζει ἐλάττωσιν 12 ἑκατομ. ἐν συνόλῳ. Ἡ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐπελθοῦσα σῆψις τοῦ καρποῦ ἐπὶ τῶν κλημάτων ἐπέφερε τὴν ἐλάττωσιν ταύτην, καὶ ἀπερρόφησε καὶ τὴν φυσικὴν αὐξήσιν τὴν ὅποιαν ὥφειλε νὰ παρουσιάσῃ τὸ ἔτος τοῦτο. Τὸ σπουδαῖον τῆς φθορᾶς ἐκ τῆς ἐπελθούσης τότε σήψεως καταφαίνεται ἐκ τῆς παραγωγῆς τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ἔτους, ἦτις, καίτοι προηγήθησαν δύο ἔτη ἐκτάκτου πολυκαρπίας, τὸ 1876 καὶ 1877, ἢ τοῦ 1878 ἐφθασε τὸ καταπληκτικὸν ποσὸν τῶν 217 ἑκα-

τομμυρίων ἐν ὅλῳ, ὑπερτερήσασα οὕτω κατὰ 40 ὡς ἔγγιστα ἑκατομμύρια τὴν παραγωγὴν τοῦ προηγούμενου ἔτους. Ἐὰν ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἀφαιρέσωμεν περὶ τὰ 10 ἑκατομμύρια διὰ φυσικὴν αὐξήσιν, ἔχομεν τὸ σπουδαῖον ποσὸν τῶν 30 ἑκατομμυρίων διὰ φθορὰν προελθοῦσαν ἐκ σήψεως καὶ τῶν βροχῶν κατὰ τὸ 1877. Ὡστε κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἡ ἐσοδεία ἐὰν μὴ ἐβλάπτετο ἤθελε συμποσωθῇ εἰς τὰ 200 ἑκατομμύρια λιτρῶν περίπου.

Οὕτω λοιπὸν ἀπὸ τοῦ 1851 προήχθη γιγαντιαίως ἡ καλλιέργεια τῆς σταφιδαμπέλου ἐν γένει, ἡ δὲ ἐτησίᾳ παραγωγή ἐντὸς μικροῦ σχετικοῦ χρονικοῦ διαστήματος ἐτετραπλασιάσθη.